pidpa
water in beweging

Algemene veiligheids- en gezondheidseisen voor aannemers

Dit document bestaat uit de minimaal geldende veiligheids- en gezondheidseisen voor leveringen, diensten en werken; uitgevoerd door een Aannemer in opdracht van Pidpa of op een site van Pidpa.

Dit document bevat, naast de minimale uitvoeringsvoorwaarden op vlak van veiligheid en gezondheid, ook de risico's eigen aan de locaties en activiteiten van Pidpa. Deze risico's dienen door de Aannemer verwerkt te worden in zijn eigen risicoanalyse om de opdracht uit te voeren.

Versie: 21-09-2026

Inhoud

1 Algemene verplichtingen inzake veiligheid & gezondheid van werknemers 4
2 Coördinatie van de werkzaamheden 5
2.1 Algemeen 5
2.2 Taal op de werklocatie 5
2.3 Werkzaamheden van werkgevers of zelfstandigen van buitenaf 6
2.4 Tijdelijke of mobiele arbeidsplaatsen 6
2.5 Werken op sites van Pidpa maar niet in opdracht van Pidpa. 6
3 Leveringen/ophalingen 6
4 Risico's van specifieke arbeidsplaatsen van Pidpa 8
4.1 Werkzaamheden i.o.v. Pidpa op en langs de openbare weg 8
4.2 Werkzaamheden in de kantoorgebouwen van Pidpa 8
4.2.1 Kantoorgebouw Grobbendonk 8
4.2.2 Kantoorgebouw Antwerpen 9
4.3 Werkzaamheden in de vaste installaties van Pidpa 9
4.3.1 Magazijnen en werkplaatsen 9
4.3.2 Waterproductiecentra (WPC's), satellietwinningen en opjaagstations 10
4.3.3 Watertorens 11
4.3.4 Ondergrondse installaties van Pidpa 11
4.4 Pidpa-installatie bij abonnees 12
4.4.1 Uitvoeren van werkzaamheden in bijzijn van klanten 12
4.4.2 Het betreden van en werken in kelders 12
4.4.3 De aanwezigheid van verontreinigingen 12
4.4.4 Vervallen panden 12
5 Minimale veiligheids- en gezondheidseisen op de werkplaats 12
5.1 De bekwaamheid van de uitvoerders 12
5.2 Het dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen 13
5.3 Het gebruik van arbeidsmiddelen 15
5.3.1 Bouwplaatsmachines 15
5.3.2 Ladders & stellingen 16
5.3.3 Machines en gemechaniseerde werktuigen 16
5.4 Inrichting werkplek bij werken op en langs de openbare weg 17
5.4.1 Werfafscherming / inrichting 17
5.4.2 Sociale voorzieningen 17
5.4.3 Signalisatie 17
5.4.4 Leveringen op de locatie 18

5.5 Werken in de nabijheid van ondergrondse nutsleidingen/hoogspanningsleidingen/FETRAPI-leidingen/spoorwegen 18
5.6 Werken aan elektrische installaties 19
5.7 Werken in putten en sleuven 20
5.8 Werken in ruimten of op locaties waar risico's op vlak van atmosfeer en/of toegankelijk/evacuatie aanwezig kunnen zijn 21
5.8.1 Algemene eisen 21
5.8.2 Beschrijving van de gevaren 21
5.8.3 Putten, sleuven, uitgravingen 21
5.8.4 Ondergrondse kamers, kruipkelders, niet of slecht geventileerde kelders, en andere besloten ruimten 22
5.9 Hijs- en hefwerkzaamheden 23
5.10 Werken op hoogte 23
5.11 Werkzaamheden met hittepunten 23
5.12 Gevaarlijke producten 24
5.12.1 PMGE 24
5.12.2 Stof 25
5.12.3 Asbest 25
5.12.4 Omgaan met gasflessen 26
5.12.5 Wat bij ontdekken van munitie? 26
5.12.6 Verontreinigingen in de ondergrond 26
5.13 Orde en hygiëne op de werkvloer 27
6 Gedrag bij ongevallen en noodsituaties 27
6.1 Melden van beschadigingen 27
6.2 Noodgevallen 27
6.3 Ongevallen 28
7 Bijlage 1 – Werken in besloten ruimten van Pidpa 29
8 Bijlage 2 – VCA – activiteitenlijst 31

1 Algemene verplichtingen inzake veiligheid & gezondheid van werknemers

Pidpa voert een actief welzijnsbeleid waarin een “Ik zorg voor veiligheid”-gewoonte gevoerd wordt en waarbij elkeen op zijn/haar niveau focust op veiligheid, gevaarlijke situaties en (bijna-)ongevallen meldt, de veiligheidsregels toepast en elkaar helpt om veilig te werken. Deze gewoonte eist Pidpa ook van aannemers, onderaannemers en zelfstandigen (verder gebundeld onder de term Aannemer). Van elke Aannemer verwacht Pidpa dan ook dat zij:

- Hun wettelijke verplichtingen m.b.t. welzijn op het werk naleven;
- risico’s analyseren en een veilige en gezonde werkomgeving implementeren middels een aanvaardbaar veiligheidsmanagementsysteem voor de zeven welzijnsdomeinen;
- onveilig of ongewenst gedrag bespreekbaar maken uit respect voor elkaar;
- de veiligheidsregels van Pidpa respecteren en doen respecteren;
- opgeleide medewerkers inzetten met kennis van de risico’s voor veiligheid en gezondheid, en de kunde en attitude om de nodige maatregelen correct toe te passen;
- veiligheidsincidenten onderzoeken die voorvallen op de site van Pidpa of tijdens de uitvoering van de opdracht voor Pidpa, de basisoorzaken structureel verbeteren en lessons learned delen met Pidpa.

De Aannemer moet onder andere de volgende bepalingen en voorschriften strikt naleven en doen naleven door zijn onderaannemers (niet-limitatief):

- Alle wettelijke bepalingen inzake veiligheid en gezondheid, met in het bijzonder:
    - De wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk (hierna Welzijnswet), zoals gewijzigd, en haar uitvoeringsbesluiten;
    - De codex welzijn op het werk (Codex WoW); het Algemeen Reglement voor Arbeidsbescherming (ARAB); het Algemeen Reglement voor Elektrische Installaties (AREI);
    - Het Koninklijk Besluit van 25 januari 2001, betreffende tijdelijke of mobiele bouwplaatsen, zoals gewijzigd;
- Ministerieel besluit van 7 mei 1999 betreffende het signaleren van werken en verkeersbelemmeringen op de openbare weg;
- De van toepassing zijnde sectorale voorwaarden;
- De algemene veiligheidsvoorschriften vervat in dit document;
- De specifieke veiligheidsvoorschriften opgelegd door en te bekomen bij de netbeheerders en opdrachtgevers;
- De Europese regelgeving.

Overeenkomstig art.9 §2 2° c) van de Welzijnswet zal de aannemer met elke onderaannemer waarop hij een beroep doet, een overeenkomst afsluiten waarin de bedingen van art. 9 §2 2° a) en b) van de Welzijnswet zijn opgenomen. Indien een Aannemer beroep doet op een onderaannemer of een zelfstandige, dient deze op voorhand aangemeld te zijn bij de contactpersoon van Pidpa.

Voor de activiteiten bepaald in *Bijlage 2 – VCA – activiteitenlijst* beschikt de Aannemer ofwel over een VCA**-certificaat (Veiligheid, gezondheid en milieu Checklist Aannemers) ten bewijze dat de firma voldoet aan de minimumeisen op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu of een gelijkwaardig document voor buitenlandse inschrijvers, dan wel over een VCA-certificaat voor de uitvoerder(s).

De aanwezigheid van alcohol of drugs is ten strengste verboden tijdens de uitvoering van het werk. Pidpa behoudt zich tevens het recht om personen die zichtbaar onder de invloed zijn van alcohol of drugs, de toegang tot de terreinen of de werkzone te ontzeggen.

2 Coördinatie van de werkzaamheden

2.1 Algemeen

In het geval dat de werkzaamheden risico's introduceren naar medewerkers van Pidpa toe, zal de Aannemer deze risico's kenbaar maken aan zijn contactpersoon bij Pidpa en worden er afspraken gemaakt om de risico's te mitigeren. De opdracht kan niet starten voordat de risico's tot een aanvaardbaar niveau zijn teruggebracht. Het is in ieders belang om deze afstemming voldoende op voorhand te doen. De contactpersoon van Pidpa schakelt indien nodig de interne preventiedienst van Pidpa in voor advies.

De coördinatie van de opdracht wordt vanaf de start opgepikt via een startvergadering. De startvergadering wordt beschouwd als een officieel onthaalmoment waarbij de risico's en beschermings- en preventiemaatregelen en –activiteiten worden overlopen. De inschrijver maakt van deze startvergadering een verslag en maakt deze over aan de aangestelde contactpersoon bij Pidpa. Eventuele opmerkingen en aanvullingen verwerkt de inschrijver in dit verslag.

Pidpa zal toezien op de naleving van de verplichtingen inzake veiligheid en gezondheid van de Aannemers. De Aannemer verplicht er zich toe om onverwijld actie te nemen op inbreuken die worden vastgesteld, of deze actie te eisen van eventuele onderaannemers.

Eventueel toezicht door een aangestelde van Pidpa beperkt zich in principe tot de kwantiteit en de kwaliteit van de werkuitvoering en houdt geen overdracht van gezag of aansprakelijkheid in. Nochtans heeft Pidpa in het belang van de veiligheid en gezondheid van alle werknemers steeds het recht de werkzaamheden te controleren, het gebruik van onveilig materiaal, onveilige werktuigen en/of werkmethodes te verbieden en de werken te stoppen indien het werk dat wordt uitgevoerd of de manier waarop het wordt uitgevoerd naar zijn mening onveilig, ongezond of milieuonvriendelijk is en dit totdat de oorzaak daarvan is weggenomen. De Aannemer, zijn aangestelden, onderaannemers of zelfstandigen onder contract hebben in dergelijk geval geen enkel recht op vergoeding, in welke vorm dan ook, van Pidpa.

De personen die zich niet houden aan al deze bepalingen kunnen geweerd worden door Pidpa. De Aannemer is ertoe gehouden onmiddellijk ieder personeelslid, ook van een onderaannemer of een zelfstandige onder contract, te vervangen waarvan Pidpa getuigt dat die de goede uitvoering van de werken in het gedrang brengt door ofwel zijn ongeschiktheid, ofwel zijn slechte wil ofwel zijn kennelijk wangedrag.

De richtlijnen, raadgevingen, risico-informatie, plannen, inventarissen, toelatingen, controles, opmerkingen of andere informatie die Pidpa aan de Aannemer verstrekt, worden uitsluitend ter informatie en ter ondersteuning van de coördinatie van de werkzaamheden verstrekt en kunnen de Aannemer in generlei mate ontheffen van zijn uitsluitende verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid voor de veilige voorbereiding en uitvoering van de werkzaamheden. De Aannemer blijft verantwoordelijk voor het zelfstandig verifiëren van de feitelijke situatie, het uitvoeren van de vereiste risicoanalyses en het bepalen, implementeren en controleren van de nodige beschermings- en preventiemaatregelen. De Aannemer ontzegt zich in dat opzicht elk recht om enig verhaal tegen de opdrachtgever te doen gelden of om Pidpa omwille daarvan medeaansprakelijk te stellen.

In geval van een dreigend gevaar met betrekking tot de veiligheid en/of gezondheid, behoudt Pidpa het recht om de werken stil te leggen. De duur van de werkonderbreking die ontstaat ingevolge het stilleggen van het werk zal niet in aanmerking genomen worden voor het verlengen van de uitvoeringstermijn. Indien noodzakelijk treft Pidpa, na ingebrekestelling, zelf de maatregelen op kosten van de inschrijver, overeenkomst art. 9 §2 3° van de Welzijnswet. De werken mogen pas hervat worden na het nemen van gepaste maatregelen en na goedkeuring door Pidpa.

Op gepaste tijdstippen kan de aangestelde contactpersoon van Pidpa een overleg inplannen om de voortgang van de werken te bespreken en te evalueren. Veiligheid maakt deel uit van deze evaluatiemomenten.

Teneinde zijn coördinatieopdracht als opdrachtgever te vervullen is de Aannemer ertoe gehouden om elke onderaannemer of zelfstandige waarop hij een beroep doet, te melden aan Pidpa.

2.2 Taal op de werklocatie

Bij het inzetten van medewerkers die de Nederlandse taal niet machtig zijn, wordt door de Aannemer specifieke aandacht geschonken aan een degelijke communicatie op de werklocatie. Pidpa-medewerkers communiceren immers in de Nederlandse taal. De instructies en opdrachten moeten bijgevolg goed kunnen worden begrepen en ook door vertaald te worden.

De Aannemer garandeert dat hij de instructies i.v.m. welzijn op het werk in een taal kan geven die door deze medewerkers wordt begrepen. Bovendien zorgt de Aannemer ervoor dat er steeds een ploegbaas aanwezig is op de werklocatie die voldoende kennis heeft van zowel het Nederlands als van de talen van de andere medewerkers om de communicatie te waarborgen. Onder voldoende kennis wordt minimaal een niveau B1 verstaan binnen het gemeenschappelijk Europees referentiekader voor talen (CEFR).

2.3 Werkzaamheden van werkgevers of zelfstandigen van buitenaf

Ingeval de Aannemer werkzaamheden uitvoert in een inrichting van Pidpa conform een met Pidpa gesloten overeenkomst (conform artikel 8 e.v. van de Welzijnswet), worden de verplichtingen van de Aannemer geregeld door Hoofdstuk IV van deze wetgeving.

2.4 Tijdelijke of mobiele arbeidsplaatsen

Ingeval de Aannemer werkzaamheden uitvoert op een tijdelijke of mobiele bouwplaats (conform artikel 14 e.v. van de Welzijnswet), worden de verplichtingen van de Aannemer geregeld door hoofdstuk V van deze wetgeving en het KB van 25 januari 2001 betreffende tijdelijke of mobiele bouwplaatsen, zoals gewijzigd. Bovendien gelden de bovenstaande bepalingen in toepassing van art. 8 e.v. van de Welzijnswet.

Pidpa zal voor elk project een veiligheidscoördinator aanstellen. De Aannemer zal zich confirmeren met het van toepassing zijnde algemene en project specifieke veiligheids- en gezondheidsplan. De Aannemer zal de adviezen van de veiligheidscoördinator onverwijld opnemen en de adviezen implementeren om de veiligheid op de werf te garanderen.

2.5 Werken op sites van Pidpa maar niet in opdracht van Pidpa.

Elke partij die met Pidpa een overeenkomst afsluit voor het gebruik van een site (bv. watertoren) is ertoe gehouden om de algemene veiligheids- en gezondheidseisen in dit document na te leven en te doen naleven van aannemers en onderaannemers die in opdracht van de partij werkzaamheden uitvoert op een site van Pidpa.

De partij waarmee Pidpa de overeenkomst afsluit, draagt de verantwoordelijkheid van opdrachtgever voor de werken en zal in die rol al zijn wettelijke verplichtingen inzake welzijn op het werk naleven.

Het is de partij niet toegestaan wijzigingen aan het gebouw aan te brengen zonder voorafgaandelijke schriftelijke goedkeuring van Pidpa. Collectieve beveiligingen dienen in stand te worden gehouden. Elke wijziging hieraan moet voorafgegaan zijn aan het advies van de interne preventiedienst van Pidpa.

Alle werken moeten voorafgaand aangemeld zijn bij Pidpa cfr. de overeengekomen aanmeldprocedure. Wegen, looppaden en gangen mogen niet geblokkeerd worden. De partij waarmee Pidpa een overeenkomst heeft afgesloten staat ervoor in en houdt toezicht op de naleving van deze bepalingen.

3 Leveringen/ophalingen

De arbeidsmiddelen in het algemeen (installaties, machines, gemechaniseerde werktuigen, e.d.), persoonlijke beschermingsmiddelen en collectieve beschermingsuitrusting dienen te voldoen aan :

1. de vigerende Belgische wetten en reglementen inzake veiligheid en hygiëne, opgenomen in de codex over het welzijn op het werk, met in het bijzonder maar niet limitatief:
    a. Boek IV van de codex welzijn op het werk betreffende arbeidsmiddelen
    b. Boek IX van de codex welzijn op het werk betreffende collectieve bescherming en individuele uitrusting
2. de voorwaarden inzake veiligheid en hygiëne, niet noodzakelijk bij de vigerende wetten en reglementen inzake veiligheid en hygiëne opgelegd, maar onontbeerlijk om het objectief te bereiken vooropgesteld door het dynamisch risicobeheersingssysteem bedoeld in artikel I.2-2 van de codex over het welzijn op het werk ;
3. de algemene veiligheidsvoorschriften waaraan producten en diensten moeten voldoen, gedefinieerd in het Wetboek economisch recht, boek IX betreffende de veiligheid van producten en diensten; met o.m. (maar niet limitatief):
    - het KB van 12 augustus 2008 betreffende het op de markt brengen van machines;

- Vanaf 20 januari 2027 wordt Richtlijn 2006/42/EG herroepen en vervangen door Verordening (EU) 2023/1230. De volgende artikelen zijn echter reeds van toepassing:
  - Artikel 26 tot en met 42 vanaf 20 januari 2024;
  - Artikel 50, lid 1, vanaf 20 oktober 2023;
  - Artikel 6, lid 7, en artikel 48 en 52 vanaf 19 juli 2023;
  - Artikel 6, leden 2 tot en met 6, leden 8 en 11, artikel 47 en artikel 53, lid 3, vanaf 20 juli 2024;

- het KB van 23 maart 1977 en KB van 21 april 2016 betreffende elektrisch materieel;
- het KB van 1 april 2016 betreffende drukvaten van eenvoudige vorm;
- het KB van 3 juli 1992 betreffende de gastoestellen;
- de verordening 2016/425 van het Europese Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende persoonlijke beschermingsmiddelen;
- het KB van 12 april 2016 betreffende liften;
- het KB van 11 juli 2016 betreffende drukapparatuur;
- het KB van 21 april 2016 betreffende het op de markt brengen van apparaten en beveiligingssystemen bedoeld voor gebruik op plaatsen waar ontploffingsgevaar kan heersen (ATEX);
- het KB van 1 december 2016 betreffende de elektromagnetische compatibiliteit;

4. het A.R.A.B. en het A.R.E.I.
5. besluiten en wijzigingen in uitvoering van de wetgeving gevaarlijke stoffen en preparaten
   - Verordening (EG) Nr. 1907/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 18-12-2006 inzake REACH, zoals gewijzigd;
   - Verordening (EG) Nr. 1272/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 16-12-2008 inzake indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels, zoals gewijzigd;
   - Koninklijk besluit van 25 maart 1999 houdende bepaling van productnormen voor verpakkingen, zoals gewijzigd;

De arbeidsmiddelen en beschermingsmiddelen dienen voorzien te zijn van de overeenkomstige CE-markering. De leverancier levert voor dergelijke arbeidsmiddelen (machines, installaties, gemechaniseerde werktuigen e.d. de relevante EG-verklaringen van overeenstemming/EU-conformiteitsverklaring af, opgesteld door de fabrikant of zijn in de Europese Gemeenschap gevestigde gevolmachtigde en met vermelding van de toegepaste geharmoniseerde normen.

De leverancier zal samen met de arbeidsmiddelen en beschermingsmiddelen een volledige Nederlandstalige handleiding afleveren betreffende de werking, het veilig gebruik, het nazicht en onderhoud, zoals opgelegd door de van toepassing zijnde Europese wet- en regelgeving.

De verpakkingen van producten en mengsels met gevaarlijke eigenschappen zijn voorzien van de wettelijke etikettering. Voor producten en mengsels met gevaarlijke eigenschappen wordt eveneens steeds het Nederlandstalige veiligheidsinformatieblad meegeleverd. Daar waar van toepassing zal de Extended Safety Data Sheet meegeleverd worden in het Nederlands.

Deze algemene veiligheidseisen kunnen aangevuld worden met specifieke veiligheidseisen. De geleverde goederen kunnen onderworpen worden aan een conformiteitscheck die nagaat of er voldaan wordt aan de algemene en specifieke veiligheidseisen. Dit is specifiek van toepassing op machines, installaties gemechaniseerde werktuigen, collectieve en persoonlijke beschermingsmiddelen. Pidpa behoudt zich het recht om dit ook toe te passen op andere arbeidsmiddelen in de ruime zin van het woord, i.e. alles waarmee arbeid kan verricht worden, zoals daar zijn (niet limitatief) gereedschappen, toestellen, voertuigen,

Bij ontbreken van de juiste documenten bij levering of het niet voldoen aan de algemene of specifieke veiligheidseisen, behoudt Pidpa het recht om de geleverde producten te weigeren en terug te zenden op kosten van de leverancier.

Op alle sites van Pidpa moeten te allen tijde de brandbestrijdingsmiddelen en nooduitgangen worden vrijgehouden. Er mag enkel geparkeerd worden op de daarvoor voorziene plaatsen. Wegen, looppaden en gangen mogen niet geblokkeerd worden.

4 Risico's van specifieke arbeidsplaatsen van Pidpa

4.1 Werkzaamheden i.o.v. Pidpa op en langs de openbare weg

Belangrijkste risico's kunnen zich kenmerken door (niet limitatief):

- De aanwezigheid van verkeer en passanten
- Werken in de ondergrond met bijhorend graaf- en grondwerken, putten en sleuven
- De aanwezigheid van nutsleidingen drinkwater, riolering, warmtenetten, elektriciteit, gas, telecom en/of fetrapi-leidingen
- Werken in de buitenlucht met de daar bijhorende risico's wat betreft overmatige warmte en koude van klimatologische oorsprong, UV-straling, biologische agentia
- Werken naast spoorwegen

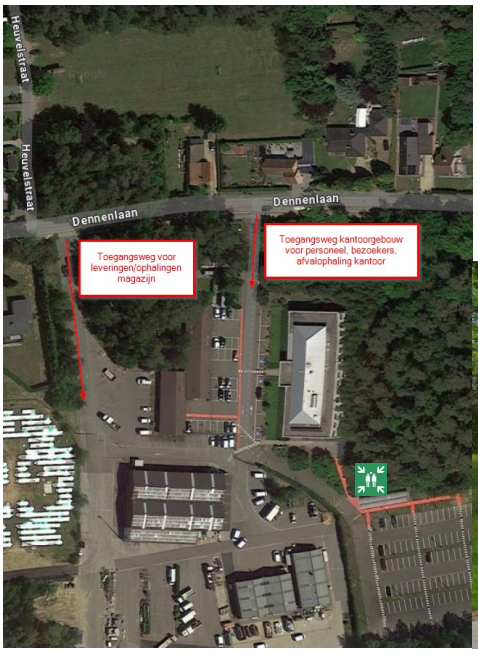
4.2 Werkzaamheden in de kantoorgebouwen van Pidpa

De kantoorgebouwen zijn voornamelijk gericht op beeldschermwerken.

Stelt een medewerker van de Aannemer brand vast, dient deze onmiddellijk de dichtstbijzijnde brandmeldknop te activeren. In de kantoorgebouwen is een brandbestrijdingsdienst ingericht dewelke opgeleid is om een eerste interventie uit te voeren. Alle beschikbare informatie dient te worden doorgegeven aan de aanwezige coördinator en de aanwijzingen van de brandbestrijdingsdienst en/of evacuatievrijwilligers dienen te worden opgevolgd. De evacuatievrijwilliger is herkenbaar aan een geel signalisatiehesje, de coördinator intern noodplan zal een oranje signalisatiehesje dragen.

4.2.1 Kantoorgebouw Grobbendonk

Het kantoorgebouw is bereikbaar via de inrit voor personeel, bezoekers aan huisnummer 5. Men dient specifieke aandacht te hebben voor het 2-richtingsfietspad dat zich bevindt langs de kant van Pidpa zowel bij het in- als uitrijden.

Voor brand en evacuatie zijn er in het kantoorgebouw te Grobbendonk 2 soorten alarmsignalen:

- Waarschuwingssignaal : Het brandcontrolepaneel piept – dit betreft een vooralarm waarop de brandbestrijdingsdienst een controle uitvoert op het alarm
- Alarmsignaal : De sirenes geven een continue toon – het gebouw moet worden geëvacueerd.

De evacuatie-verzamelplaats bevindt zich achteraan het kantoorgebouw (personeelsparking) aan de fietsenstalling

Het EHBO-lokaal is gelegen op de gelijkvloers ter hoogte van de hoofdingang. Aanmelding ervoor kan bij de dienst facilities op de 1ste verdieping of via het geafficheerde intern noodnummer.

4.2.2 Kantoorgebouw Antwerpen

Voor brand en evacuatie zijn er in het kantoorgebouw te Antwerpen 3 soorten alarmsignalen:

- Waarschuwingssignaal : Het brandcontrolepaneel piept – dit betreft een vooralarm waarop de brandbestrijdingsdienst een controle uitvoert op het alarm
- Brandalarm : De sirenes geven een fluctuerende toon – het gebouw moet worden geëvacueerd
- Evacuatiealarm : De sirenes geven een continue toon – het gebouw moet worden geëvacueerd.

De evacuatie-verzamelplaats bevindt zich aan de personeelsparking op het grasperk tussen het gebouw Desguinlei 246 en Desguinlei 250.

Het EHBO-lokaal is gelegen op verdieping 0/1. Aanmelding ervoor kan bij het onthaal of via het geafficheerde intern noodnummer.

4.3 Werkzaamheden in de vaste installaties van Pidpa

Vaste installaties van Pidpa zijn geen publiek toegankelijke ruimten. Toegang is enkel voorbehouden voor mensen die kennis hebben genomen van de specifieke gevaren en over de kennis en attitude beschikken om de nodige maatregelen te nemen en respecteren ter bescherming van de veiligheid en gezondheid van alle betrokkenen.

4.3.1 Magazijnen en werkplaatsen

Het centraal magazijn aan het exploitatiecentrum te Grobbendonk is bereikbaar via de inrit thv kruispunt Dennenlaan met de Heuvelstraat. Men dient specifieke aandacht te hebben voor het 2-richtingsfietspad dat zich bevindt langs de kant van Pidpa zowel bij het in- als uitrijden.

4.3.2 Waterproductiecentra (WPC's), satellietwinningen en opjaagstations

De Aannemer dient rekening te houden met de specifieke context van de site waar water wordt opgepompt, gezuiverd tot drinkwater en gestockeerd in afwachting van de distributie van het water in het distributienet drinkwater. De Aannemer zorgt er voor dat het gedrag van zijn medewerkers en de medewerkers van eventueel onderaannemers aangepast is aan deze omgeving zodoende elke vorm van verontreiniging in het drinkwater uit te sluiten.

Slechts welbepaalde WPC's en opjaagstations zijn uitgerust met een brandmeldsysteem. Volg de specifieke richtlijnen ter plaatse.

In de waterproductiecentra, satellietwinningen en bij uitbreiding de verschillende opjaagstations waar het water doorheen het distributienet verder wordt verpompt, zijn verschillende type besloten ruimte aanwezig. De minimale veiligheidseisen van *Bijlage 1 – Werken in besloten ruimten van Pidpa* dienen te worden gerespecteerd. Voor de betreding dienen er specifieke afspraken te worden gemaakt met de contactpersoon ter plaatse.

Voor de meest recente gegevens over de aanwezigheid van asbesthoudende of –verdachte toepassingen zal voor werken op WPC's steeds de asbestinventaris worden bezorgd voor de start van de werken.

Op diverse plaatsen is de ondergrond voorzien van een maximale belasting. De Aannemer mag deze maximale belasting niet overschrijden. De Aannemer maakt met de contactpersoon ter plaatse eenduidige afspraken.

4.3.3 Watertorens

Watertorens kenmerken zich als een torengebouw waar zich bovenaan een kuip bevindt dewelke gevuld is of is geweest met drinkwater. In het gebouw bevindt zich 1 vaste trap, vaak een wenteltrap, dewelke de toegang biedt tot de verschillende tussenverdiepingen en het kuip gedeelte. Niet tegenstaande de tussenverdiepingen en trappen voorzien zijn van leuningen dient de nodige aandacht besteedt te worden aan de grote hoogteverschillen en maatregelen getroffen tegen het vallen van materiaal. Oneffenheden in de vloeren, openingen rond doorvoerleidingen kunnen aanleiding geven tot struikelen en vallen.

In watertorens zijn geen brandbestrijdings- en branddetectiemiddelen aanwezig. De Aannemer dient hier in zijn risicoanalyse rekening mee te houden.

De toegang tot het drinkwatergedeelte is afgesloten en mag enkel betreden worden mits uitdrukkelijke toestemming en inachtneming van specifieke uitvoeringseisen. De kuip waar het drinkwater wordt gestockeerd, wordt beschouwd als een besloten ruimte. De toegang verloopt via een kooiladder wat een eventuele evacuatie complex maakt. Hoewel een gevaarlijke atmosfeer in normale omstandigheden niet wordt verwacht, kan dit door de aard van de werken die moeten gebeuren niet uitgesloten worden.

Rond de kuip is een smalle ruimte voorzien die als rondgang dienst kan doen voor visuele controle. In bepaalde watertorens is de toegang tot deze ruimte via een luik dat bereikbaar is ofwel op de rondgang boven de kuip, of vanaf het dak. In deze gevallen is er met de betreding van deze ruimte een afdaling via vaste ladder van ±5m gemoeid met het daar bijhorende risico van een val. Ook deze ruimte wordt beschouwd als een besloten ruimte. Specifieke maatregelen moeten genomen worden tegen het gevaar van vallen van hoogte.

Toegang op het dakgedeelte moet steeds vooraf zijn gegaan door een specifieke risicoanalyse en bijhorende preventiemaatregelen door de Aannemer, rekening houdend met de specifieke gevaren:

- Op de daken van watertorens werd veelal geen collectieve valbeveiliging aangebracht. Op deze locaties zijn dus een val van personen en/of voorwerpen van grote hoogte belangrijke risico's.
- Op de daken van watertorens werd door telecomoperatoren GSM-infrastructuur geplaatst. De Aannemer dient rekening te houden met de gevarenzones rond deze infrastructuur voor wat betreft niet-ioniserende straling. Deze zones mogen niet betreden worden zonder uitdrukkelijke toestemming van de operatoren en mits het verkrijgen van de specifieke procedures daarvoor. Meer informatie is beschikbaar via de brochure https://werk.belgie.be/sites/default/files/content/publications/NL/AGORIA_Leaflet%20antennes_NL.FINAL.pdf of bij de telecomoperatoren.

Eventuele aanwezige vaste ankerpunten mogen niet gebruikt worden om lasten te hijsen of als personenvalbeveiliging zonder een schriftelijk bewijs van geldige keuring door een erkend EDTC.

Voor de meest recente gegevens over de aanwezigheid van asbesthoudende of –verdachte toepassingen zal voor werken in watertorens steeds de asbestinventaris worden bezorgd voor de start van de werken.

4.3.4 Ondergrondse installaties van Pidpa

Diverse ondergrondse kamers, installaties van Pidpa bevinden zich op het openbaar (pompstation riolering, sectorverbindingen drinkwater, …) en privé terrein (Individuele Behandelingsinstallaties Afvalwater).

De Aannemer zorgt ervoor dat openliggende putten adequaat worden afgeschermd. Maatregelen dienen genomen te worden naar zichtbaarheid voor verkeer en passanten. Dit omhelst de zichtbaarheid van de uitvoerders (bv. signalisatiekledij) als de signalisatie van de werkzone (cfr. wegcode). De Aannemer neemt de nodige maatregelen tegen een val in de ondergrondse kamer, ook voor bv. onachtzame passanten.

Deze installaties gelden allen als besloten ruimten waarbij rekening dient gehouden te worden met de mogelijke aanwezigheid van een gevaarlijke atmosfeer alsook moeilijke toegankelijkheid/evacuatie. In *Bijlage 1 – Werken in*

besloten ruimten van Pidpa worden de minimale veiligheidsvoorschriften opgesomd, doch voor een betreding dient er steeds een specifieke risicoanalyse te worden opgemaakt.

4.4 Pidpa-installatie bij abonnees

Bepaalde opdrachten situeren zich in panden/gebouwen die eigendom zijn van onze klanten. Deze panden/gebouwen kunnen al dan niet in gebruik zijn. Hier kunnen specifieke risico's optreden waarmee de Aannemer rekening dient te houden in zijn risicoanalyse.

4.4.1 Uitvoeren van werkzaamheden in bijzijn van klanten

Het werk wordt uitgevoerd in het bijzijn van klanten. Dit kan betekenen dat er situaties zich kunnen voordoen die aanleiding geven tot verbale, fysieke en/of psychische agressie.

4.4.2 Het betreden van en werken in kelders

Het betreden van kelders zal in de meeste gevallen kunnen gebeuren via een trap. De trap kan in slechte staat zijn, er kunnen leuningen ontbreken, treden kunnen breken, enz.

In kelders kan er een gevaarlijke atmosfeer aanwezig zijn. Deze kan veroorzaakt zijn door stilstand water in de kelder, de aanwezigheid van verbrandingstoestellen, de opstapeling van gevaarlijke dampen door aanwezige producten, enz.

Sommige kelders kunnen onder water staan. De aanwezigheid van dit water gecombineerd met het feit dat het betrokken pand elektriciteit heeft, kan zorgen dat er zich levensgevaarlijke gevaarlijke risico's voordoen.

Er valt niet uit te sluiten dat de locatie van sommige watermeters in sommige panden te hoog is zodat het voor een persoon met een gemiddelde lengte onmogelijk is om de vervanging uit te voeren zonder gebruik te maken van een trapladder. Dit kan het geval zijn in panden met meerdere watermeters in eenzelfde ruimte. In deze gevallen dient de opdrachtgever zijn werknemers en zijn onderaannemer te voorzien van een geschikte arbeidsmiddel voor tijdelijke werkzaamheden op hoogte.

4.4.3 De aanwezigheid van verontreinigingen

In panden/gebouwen kan asbest zowel in hechtgebonden als losgebonden toestand aanwezig zijn. Tevens kunnen beschadigingen aan de asbesthoudende of –verdachte toepassing zich voordoen op de locatie waar de watermeter zich bevindt.

Bij langdurige blootstelling aan lucht en vocht (bv. in gelijkvloerse meterputten of kelders) kan zich, op koperen leidingen, ter hoogte van de watermeter en op de watermeter een corrosie van koper(II)-componenten vormen. In poedervorm is het zeer giftig en dodelijk bij inademing en veroorzaakt het ernstig oogletsel.

Het is niet uit te sluiten dat de opdrachtgever sommige watermeters moet vervangen waarbij er handelingen/werken moeten uitgevoerd worden aan installatie waarbij deze aanslag aanwezig is (vb stuk koperen leiding verwijderen, zichtbaar maken watermeternummer door afborstelen en/of opschuren,..). Door deze werken kan deze aanslag vrijkomen in de vorm van stof of deeltjes.

4.4.4 Vervallen panden

Panden die vervallen zijn en waarbij er gevaar is op instorting, vallende voorwerpen worden niet betreden.

5 Minimale veiligheids- en gezondheidseisen op de werkplaats

5.1 De bekwaamheid van de uitvoerders

Medewerkers moeten de nodige vorming, training en opleiding hebben genoten om met de ter beschikking gestelde arbeidsmiddelen, persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen, producten en mengsels met gevaarlijke eigenschappen (PMGE) te werken en met de gegeven omstandigheden en bijhorende risico's te kunnen omgaan. De Aannemer staat in voor het voorzien van de specifieke adequate opleidingen en de attesten moeten op eenvoudig verzoek kunnen voorgelegd worden.

Om de kennis van de algemene veiligheidsinstructies op te volgen, is de Aannemer ertoe gehouden om op regelmatige basis toolboxmeetings te houden m.b.t. relevante veiligheids- en gezondheidstopics. De Aannemer houdt hiervan een registratie bij dewelke op eenvoudig verzoek kunnen getoond worden.

Pidpa behoudt zich het recht voor om steekproefsgewijze controles uit te voeren op de kennis van de veiligheidsinstructies bij medewerkers van Aannemer en ze van de werksite te verwijderen indien deze kennis onvoldoende is.

Medewerkers dienen steeds over de nodige medische geschiktheid te beschikken afhankelijk van de risico's van de activiteiten die men uitvoert.

Overeenkomstig het KB van 7 april 2023 tot vaststelling van een basisveiligheidsopleiding met betrekking tot tijdelijke of mobiele bouwplaatsen, moeten werknemers die werkzaamheden uitvoeren op een tijdelijke of mobiele bouwplaats een attest kunnen voorleggen waaruit blijkt dat ze de kennis bedoeld in de basisveiligheidsopleiding hebben verworven door het volgen van een opleiding (bv. VCA-attest), ofwel moeten zij kunnen aantonen dat ze in de afgelopen 10 jaar tenminste 5 jaar ervaring hebben verworven door het uitvoeren van werkzaamheden op een tijdelijke of mobiele bouwplaats.

De basisveiligheidsopleiding doet geen afbreuk aan de eventuele wettelijke verplichting tot het volgen van een specifieke opleiding. Het kan hier zowel gaan om een opleiding die eigen is aan een bepaald beroep, als om een opleiding die betrekking heeft op welzijn op het werk (bijvoorbeeld de opleiding die moet gevolgd worden door werknemers die asbestverwijderingswerkzaamheden uitvoeren, of de opleiding voor het besturen van een mobiel arbeidsmiddel, etc.). In dat geval moet de basisveiligheidsopleiding nog steeds worden gevolgd.

De Aannemer houdt inzonderheid rekening met de bepalingen rond afgezonderde tewerkstelling.

5.2 Het dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen

De Aannemer is verplicht de nodige PBM's en werkkledij ter beschikking te stellen die voldoen aan de van toepassing zijnde wettelijke eisen en aangepast zijn aan de specifieke risico's. De PBM's hebben de juiste pasvorm, zijn in goede staat en gekeurd indien nodig. Het personeel van de Aannemer heeft een verzorgd uiterlijk en draagt uniforme, aangepast en veilige werkkledij die regelmatig wordt gereinigd. De Aannemer ziet erop toe dat de PBM's en werkkledij correct gebruikt en onderhouden wordt.

Afhankelijk van de verschillende activiteiten en bijhorende risico's voorziet de Aannemer in de bijkomende specifieke persoonlijke beschermingsmaatregelen. Hij past bij het opstellen van deze maatregelen de algemene preventieprincipes van artikel 5 van de Welzijnswet toe en houdt hierbij rekening met hun hiërarchie.

De Aannemer voorziet in bijzonder in, maar niet limitatief:

	Het dragen van veiligheidsschoenen (min. S3) of veiligheidslaarzen is verplicht op alle tijdelijke of mobiele bouwplaatsen, alle werken op en langs de openbare weg; in alle vaste installaties zoals de WPC's, opjaagstations, watertorens, magazijnen en werkplaatsen, en bij werken bij abonnees in opdracht van Pidpa. Het dragen van veiligheidsschoenen (min. S3) of veiligheidslaarzen is verplicht voor interventies op technische installaties (sanitair, hvac, elektriciteit) in de kantoorgebouwen en Hidrodoe.
	De aan het werk aangepaste werkkledij. Voor werkzaamheden in de buurt van elektriciteitsleidingen is de werkkledij aangepast aan de risico's van kortsluiting en vlamboog. Tevens is de kledij daarbij met antistatische eigenschappen uitgerust. Het dragen van korte werkbroeken wordt niet toegelaten op alle tijdelijke of mobiele bouwplaatsen, alle werken op en langs de openbare weg; in alle vaste installaties zoals de WPC's, opjaagstations, watertorens, magazijnen en werkplaatsen, labo's en bij werken bij abonnees in opdracht van Pidpa. Het dragen van korte werkbroeken wordt verder niet toegelaten voor interventies op technische installaties (sanitair, hvac, elektriciteit) in de kantoorgebouwen en Hidrodoe.

	Signalisatiekledij dat voldoet aan de norm EN 20471 is verplicht bij: ▪ min. klasse 2 op alle magazijnen, wpc's, opjaagstations, tijdelijke of mobiele bouwplaatsen ▪ min. klasse 3 voor uitvoerders voor alle werkzaamheden op en langs de openbare weg; min. klasse 2 voor toezichthoudend personeel
	De nodige en aangepaste beschermhandschoenen om de kans op verwondingen aan de handen en vingers te reduceren.
	Aangepaste gehoorbescherming dewelke is afgestemd op de specifieke lawaaibronnen en de . De dempingsfactor (SNR-waarde) is afgestemd op het lawaai.
	Geschikte hoofdbescherming in de gevallen waar er kans is op vallende voorwerpen, een impact tegen het hoofd of het stoten van hoofd tegen een obstakel. Bij Pidpa gelden volgende regels voor wat betreft het dragen van een veiligheidshelm: • Veiligheidshelm is verplicht bij alle manuele of machinale graaf- of grondwerkzaamheden die op de terreinen van Pidpa, op/langs de openbare weg of bij abonnees worden uitgevoerd. 2. • Veiligheidshelm is verplicht op alle waterproductiecentra, opjaagstations en watertorens. o Uitzondering: het administratief gedeelte (kantoren), de daarbij horende sociale voorzieningen (refter, sanitair) en de werkplaats op de waterproductiecentra. Tenzij er op die locaties werkzaamheden worden uitgevoerd met verhoogd gevaar op een impact op het hoofd. o Watertoren Boom – gelijkvloers waar zich het submagazijn bevindt. • Veiligheidshelm is verplicht bij alle werkzaamheden waar een frontale of laterale impact op het hoofd mogelijk is (bv. werkzaamheden met graafmachine, hijstoestellen) • Veiligheidshelm met kinriem is verplicht bij alle werkzaamheden op hoogte (bv. hoogwerker, stelling) • Veiligheidshelm met kinriem is verplicht bij het betreden van besloten ruimte vanaf type 2 (zie *Bijlage 1 – Werken in besloten ruimten van Pidpa*). De helmen bieden minimaal bescherming tegen vallende voorwerpen en zijdelingse impact.
	Aangepaste oogbescherming daar waar stof, chemische agentia of wegvliegende deeltjes verwondingen aan de ogen kunnen veroorzaken.
	Gelaatsbescherming daar waar chemische agentia irriterende eigenschappen kunnen aannemen en/of brandwonden kunnen veroorzaken.
	Aangepaste adembescherming daar waar stof, nevel of damp gezondheidsschade aan het respiratoir systeem kan veroorzaken. In geval van gevaar op blootstelling aan asbest of kwartsstof schrijft Pidpa het dragen van een stofmasker met filter P3 voor.
	Valbescherming niet enkel voor het afschermen van een val, maar tevens ook in die omstandigheden waar een redding van betrokkenen complex kan worden. De valbescherming is minimaal jaarlijks gekeurd door een EDTC.

	Gasdetectietoestellen daar waar er in (besloten) ruimten een gevaarlijke atmosfeer zou kunnen ontstaan of aanwezig is. Elk gebruikt gasdetectietoestel is volgens de richtlijnen van de fabrikanten getest, gekalibreerd en onderhouden en afgestemd op de verwachte gevaarlijke gassen. Voor Pidpa worden minimaal een multigasdetector voorzien die de volgende gassen detecteert: - O2: laagalarm minimaal ingesteld op 20 vol% O2 - CO: alarmdrempel minimaal ingesteld wettelijke STEL-waarde voor CO - H2S: alarmdrempel minimaal ingesteld wettelijke STEL-waarde voor H2S - LEL: ingestelde alarmdrempel op 10% LEL Voor specifieke opdrachten kunnen bijkomende sensoren of andere gasdetectietoestellen nodig zijn. Dit dient de risicoanalyse vooraf uit te wijzen.

5.3 Het gebruik van arbeidsmiddelen

De Aannemer is verplicht de nodige arbeidsmiddelen ter beschikking te stellen. Deze arbeidsmiddelen moeten beantwoorden aan de wettelijk gestelde veiligheids- en gezondheidseisen. Alle gebruikte arbeidsmiddelen, werktuigen, materialen en voertuigen moeten door de Aannemer in een veilige en reglementaire toestand gehouden worden. De wettelijke en/of door de fabrikant opgelegde keurings, controles- en onderhoudsperiodes moeten opgevolgd en gedocumenteerd worden. Een geldig keuringsbewijs moet kunnen worden getoond waar van toepassing. Arbeidsmiddelen mogen enkel door personeel gebruikt worden dat specifiek adequate opleiding ervoor heeft genoten. De Aannemer staat in voor de specifieke schriftelijke instructies conform Art. IV.2-5 van de codex welzijn op het werk betreffende arbeidsmiddelen.

Pidpa, diens afgevaardigde of de veiligheidscoördinator (waar van toepassing) behouden zich het recht voor om arbeidsmiddelen te controleren. In het geval deze niet reglementair zijn, zal de Aannemer deze te allen tijde uit circulatie nemen en verwijderen van de site.

5.3.1 Bouwplaatsmachines

Een bouwplaatsmachine moet worden bestuurd door een bevoegd verklaard persoon. Die persoon moet:

- medisch geschikt zijn (verplicht medisch onderzoek voor veiligheidsfunctie ondergaan)
- opgeleid en geïnformeerd zijn (werkinstructies)
- een geschikte opleiding gevolgd hebben (een theoretische en praktische opleiding) over de gebruikte machine en kennis hebben van de werking ervan, de toebehoren en de werkomgeving
- een rijbevoegdheid verkregen hebben (van de werkgever)

Alle bouwplaatsmachines voldoen aan de eisen gesteld in:

- Titel 2 van boek IV van de codex welzijn op het werk betreffende arbeidsmiddelen
- Titel 3 van boek IV van de codex welzijn op het werk betreffende mobiele arbeidsmiddelen
- Waar de bouwplaatsmachine gebruikt wordt voor het hijsen of heffen van lasten titel 4 van boek IV van de codex welzijn op het werk betreffen arbeidsmiddelen voor het hijsen of heffen van lasten
- De geldende Europese regelgeving.

Pidpa verplicht uitdrukkelijk het gebruik van de veiligheidsgordel in alle bouwplaatsmachines, ook op de werf. Tevens moeten graafmachines, wielladers, enz. voorzien zijn van een ROPS en FOPS.

De bestuurder dient te allen tijde vanaf de bedieningspost zicht te hebben om de volledige zone rond de machine. Daar waar dit niet gewaarborgd is, dienen bijkomende hulpsystemen voorzien te worden (bv camera's). Vrachtwagens, bestelwagens, landbouwvoertuigen zijn uitgerust met een achteruitrijsignaal en achteruitrijcamera.

Het gebruik van een hoofdtelefoon of de GSM is verboden terwijl de machine in werking is. Communicatie tussen bestuurder en omstaanders moet gegarandeerd zijn.

De minimale veiligheidsafstanden nabij boven- en ondergrondse elektriciteitskabels en gasleidingen dienen te worden gerespecteerd.

5.3.2 Ladders & stellingen

Het gebruik van ladders en stellingen wordt afgestemd aan de eisen van art. IV.5-1 van de codex welzijn op het werk betreffende tijdelijke werkzaamheden op hoogte.

Om een hoogteverschil op een vlotte en veilige manier te overbruggen, kan de aannemer gebruik maken van een ladder. Deze ladder moet onder een correcte hoek van 60°-70° opgesteld te worden, moet min. 1m boven aankomstniveau uitsteken en moet beveiligd zijn tegen wegschuiven. Het gebruikte type ladder is aangepast aan de uit te voeren werkzaamheden en lokale omstandigheden. Ladders worden zodanig gebruikt dat de werknemers steeds een veilige steun en houvast hebben.

Alle gebruikte mobiele ladders voldoen aan de norm EN 131 en zijn in goede staat. Ladders zijn verder voorzien van een identificatie waarmee kan aangetoond worden dat de ladders opgenomen zijn in een ladderregister en waarmee men kan aantonen dat de ladders minimum jaarlijks gecontroleerd worden door een bevoegd persoon op goede staat.

Alle gebruikte rolstellingen moeten voldoen aan de bepalingen uit de norm NBN EN 1004-1 en opgebouwd zijn volgens de handleiding van de fabrikant. Het platform dat dient als werkvloer moet voorzien zijn van bovenleuningen, middenleuningen en kantplanken, ook langs de zijkant. De maximale hoogte van de rolstelling is 8m voor gebruik buitenshuis en 12m voor gebruik binnenshuis. Wielen moeten voorzien zijn van een blokkeerinrichting. Elke gebruikte rolstelling is gekeurd door een bevoegd verklaard persoon na elke opstelling, op regelmatige basis, na langdurige werkonderbreking, en telkens wanneer de stabiliteit in gevaar geweest kan zijn (bv. na wijzigingen).

Het gebruik van steigers op ladderklampen is verboden.

5.3.3 Machines en gemechaniseerde werktuigen

Alle machines en gemechaniseerde werktuigen zijn van een duidelijk leesbaar en onuitwisbaar CE-kentekenplaat dat voldoet aan de van toepassing zijn Europese regelgeving. Op verzoek is de EG-verklaring van overeenstemming toonbaar. Elke machine en gemechaniseerd werktuig gaat gepaard met een handleiding in de taal van de gebruiker. Deze handleiding is door de Aannemer aangevuld met een veiligheidsinstructiekaart over het correct gebruik, onderhoud en herstelling.

Machines en gemechaniseerde werktuigen zijn voorzien van de door de fabrikant voorgeschreven veiligheidsvoorzieningen. Veiligheidsvoorzieningen mogen in geen geval overbrugd of buiten werking gesteld worden. Voor elke tussenkomst aan een machine wordt vooreerst de machine geïsoleerd van elke energiebron en daar waar noodzakelijk wordt bijkomende vergrendelingsapparatuur aangebracht (LOTOTO-procedure). Inbreuken hierop worden aanzien als een ernstig en onmiddellijk gevaar.

Elektrisch handgereedschap zal bij voorkeur uitgerust zijn met een oplaadbare accu.

Slijpschijven dienen voorzien te zijn van een geremde stop dewelke het zaagblad in de kortst mogelijke tijd tot stilstand brengt en een veiligheidsschakelaar/dodemansknop dewelke de machine automatisch uitschakelt als de (menselijke) besturing uitvalt (bv. bij loslaten, onwel worden, vallen, …). Bij het gebruik van de slijpschijf moet de door de fabrikant voorgeschreven beschermkap gebruikt worden. Pidpa verplicht de 2-handenbediening bij het doorslijpen met een haakse slijper.

Motordoorslijpmachines mogen in geen geval aangewend worden voor het afschuinen of afbramen van buizen of andere. Zij dienen voorzien te zijn van een stofreducerende systeem (aankoppeling voor natslijpen of afzuiging van stof). Inbreuken hierop worden aanzien als een ernstig en onmiddellijk gevaar.

Bij het gebruik van benzine-aangedreven machines dient men het risico op opstapeling van schadelijke uitlaatgassen in putten en sleuven in rekening te brengen. Afhankelijk van de omstandigheden kan het noodzakelijk zijn om multigasdetectietoestellen te dragen. Er dient gebruik gemaakt te worden van een type brandstof dat de uitstoot van schadelijke stoffen minimaliseert.

5.4 Inrichting werkplek bij werken op en langs de openbare weg

5.4.1 Werfafscherming / inrichting

De Aannemer maakt voor elke opdracht een werkvoorbereiding met inbegrip van een inrichtingsplan van de werf, waarbij de veiligheid van de werknemers bij de uitvoering van de werken centraal staat. Hij houdt hiermee rekening met het verkeersrisico, de minimale werkzone nodig voor de uitvoering van de werken alsook de verplaatsingszones op de werf afgestemd op de gebruikte machines, de plaatsing van de dienstvoertuigen, de sanitaire voorzieningen, de opslag en verwijdering van materiaal, afval op puin alsook de maatregelen om de goede orde op de werf te waarborgen.

De Aannemer plaatst steeds een degelijke, stabiele afsluiting of afbakening tussen de werken en passanten. Dit geldt ook voor zeer korte werken. Het gebruik van netten of lint wordt niet toegelaten.

Als een opslagzone voor de nodige materialen en producten wordt voorzien, dan moet deze steeds afgebakend en gesignaleerd zijn. Deze opslagzones mogen geen enkele hinder veroorzaken voor derden. De gestockeerde materialen moeten beschermd worden tegen weersinvloeden waarbij wordt voorkomen dat deze wegwaaien, omvallen, enz.

Een goede werfverlichting is noodzakelijk voor het veilig uitvoeren van de werkzaamheden. Deze is nodig wanneer het daglicht niet volstaat of bij werkzaamheden die ’s ochtends of ’s avonds worden uitgevoerd in de winterperiode wanneer het nog donker is. Een goede verlichting heeft eveneens als doel de andere weggebruikers te laten vertragen, maar mag hen in geen geval verblinden. Daarom is het van belang dat werken langs de openbare weg van een goede en duidelijk zichtbare signalisatie worden voorzien.

De aannemer moet rijplaten voorzien zodat omwonenden te allen tijde en zonder problemen tot aan hun woning kunnen rijden. Dit is tevens van belang wanneer de hulpdiensten ter plaatse moeten zijn.

Indien de uitgraving een redelijke lengte heeft, zodat rondgaan zeer tijdrovend wordt, dan moeten er gepaste loopbruggen worden voorzien worden met een dubbele leuning en een antislip ondergrond. Op die manier wordt een veilige toegang gegarandeerd tot de woning. Multiplexplaten of houten planken zijn niet toegelaten.

5.4.2 Sociale voorzieningen

Voor de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen voorziet de Aannemer in de noodzakelijke sociale voorzieningen voor zijn personeel en het personeel van de onderaannemer dat hij op de werf tewerkstelt. Hij respecteert hierbij de wettelijke en de van toepassing zijnde sectorale afspraken. De opdrachtgever voorziet geen gemeenschappelijke inrichtingen. Pidpa verwijst hier specifiek naar de collectieve arbeidsovereenkomst Humanisering van de arbeid, zoals gewijzigd; en bijlage III van het KB van 25/01/2001 betreffende tijdelijke of mobiele bouwplaatsen dewelke dienen te worden toegepast.

De Aannemer staat in voor een tijdige aanvraag van een aansluiting tot stromend water waar nodig.

5.4.3 Signalisatie

Elke werfzone op en langs de openbare weg begint en eindigt met een aangepaste en reglementaire signalisatie. Zijdelings voorziet men de werfzone van goed zichtbare, degelijke en correct opgestelde afbakening.

Werfsignalisatie is belangrijk om:

- Alle hindernissen die door aanleg leidingen op de openbare weg worden gebracht voor alle verkeer te signaleren;
- Alle personen die werken uitvoeren op de openbare weg te beschermen tegen aanrijdingen of het indringen van onbevoegde personen of weggebruikers.

De signalisatie wordt geplaatst nadat de bevoegde instantie zijn toelating gegeven heeft en moet volledig in overeenstemming zijn met het desbetreffende signalisatieplan. Zowel de signalisatievergunning als het signalisatieplan moeten door de aannemer opgenomen worden in het veiligheidsdossier op de werf.

Er mag in geen enkel geval begonnen worden aan de werkzaamheden alvorens de verkeerssignalisatie is aangebracht.

De Aannemer staat in voor het verkrijgen van de noodzakelijke vergunningen om de signalisatie te mogen plaatsen overeenkomstig de geldende wet- en regelgeving. Hij houdt zich verder zelf aan de geldende bepalingen gedurende het plaatsen/ophalen van de signalisatie. De Aannemer is verantwoordelijk om de signalisatie en afbakening in een correcte staat te houden gedurende de volledige duurtijd van de opdracht. De signalisatie en afbakening voldoet steeds aan alle voorschriften in:

- Het Ministerieel Besluit van 7 mei 1999 betreffende het signaleren van werken en verkeersbelemmering op de openbare weg
- Het standaardbestek 250 hoofdstuk 10

Bij het plaatsen van signalisatie zijn volgende PBM's minimaal verplicht:

- Dragen van veiligheidsschoenen met minimale bescherming S3, of veiligheidslaarzen
- Dragen van aangepaste klasse 3 signalisatiekledij dat beantwoordt aan de eisen gesteld in de norm EN 20471.

De gebruikte voertuigen zijn voorzien van de nodige signalisatie om gedurende de plaatsing/ophaling van de signalisatie de werklocatie te signaleren voor het passerende verkeer, alsook de bescherming van de zwakke weggebruikers te garanderen, overeenkomst de geldende wet- en regelgeving.

Het is strikt verboden om zomaar op voetpaden of fietspaden te parkeren of stil te staan. Er moet altijd minstens een veilige zone afgebakend worden zodat de zwakke weggebruikers te allen tijde een eigen zone hebben. Dit geldt ook voor zeer korte werken zoals leveringen, e.a.

Obstakels voor zwakke weggebruikers moeten steeds overbrugd worden. Vanaf een niveauverschil van 20cm, dient dit valgevaar afgebakend te worden door een voldoende stevige inrichting. Het gebruik van netten of lint wordt niet toegelaten.

De Aannemer neemt de nodige maatregelen en voorziet het nodige materieel/materiaal opdat de werknemers op een veilige, gezonde manier de signalisatie kunnen plaatsen/ophalen met aandacht voor het ergonomische aspect ter preventie van musculoskeletale aandoeningen.

5.4.4 Leveringen op de locatie

De werfinrichting houdt rekening met de levering van materiaal/materieel. De nodige stockage-zones worden bepaald.

Laden en lossen gebeurt op een veilige plaats binnen de werfzone. Indien op de openbare weg wordt gewerkt, wordt conforme signalisatie geplaatst.

Het transport wordt door de Aannemer en onder zijn verantwoordelijkheid uitgevoerd. Bij het laden, het stouwen en het vervoer van lasten past de Aannemer de geldende wet- en regelgeving toe, in het bijzonder:

- Het Koninklijk besluit van 27 april 2007 betreffende ladingzekering
- De wet van 15 juli 2013 betreffende het goederenvervoer over de weg
- het KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer [en van het gebruik van de openbare weg, zoals gewijzigd;
- wet van 21 juni 1985 betreffende de technische eisen waaraan elk voertuig voor vervoer te land, de onderdelen ervan, evenals het veiligheidstoebehoren moeten voldoen, zoals gewijzigd;
- het KB van 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen, zoals gewijzigd.
- De ADR regelgeving inzake het vervoer van gevaarlijke goederen over de weg (KB 28/06/2009, zoals gewijzigd)
- De richtsnoeren voor Europese beste praktijken over het zekeren van lading voor vervoer over de weg

5.5 Werken in de nabijheid van ondergrondse nutsleidingen/hoogspanningsleidingen/FETRAPI-leidingen/spoorwegen

De aannemer neemt vóór de aanvang en gedurende de volledige uitvoering van de werkzaamheden alle noodzakelijke maatregelen om beschadiging van kabels, leidingen, spoorinfrastructuur en andere bovengrondse of ondergrondse installaties van derden te voorkomen.

Voorafgaand aan de werkzaamheden vergewist de aannemer zich van de aanwezigheid en vermoedelijke ligging van alle relevante infrastructuur door gebruik te maken van de wettelijk voorziene informatieplatformen, plannen en beschikbare informatie van de betrokken beheerders. De meest recente beschikbare informatie wordt gebruikt en verwerkt in de risicoanalyse, werkvoorbereiding en werfinrichting.

De ontvangen plannen worden beschouwd als indicatieve informatie. De aannemer blijft verantwoordelijk voor het vaststellen van de werkelijke ligging van kabels, leidingen en andere infrastructuur wanneer deze zich bevinden binnen de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. De aannemer bepaalt hiervoor een geschikte werkwijze rekening houdend met de aard van de infrastructuur, de lokale omstandigheden, de voorschriften van de betrokken beheerder en de risico's van de uit te voeren werkzaamheden.

Voor de start van de werken worden de gekende kabels, leidingen en gevarenzones op het terrein op een voor de uitvoerders duidelijke wijze aangeduid of kenbaar gemaakt. De aannemer zorgt ervoor dat alle betrokken werknemers, bestuurders van bouwplaatsmachines, onderaannemers en zelfstandigen vooraf worden geïnformeerd over de aanwezige infrastructuur, de daaraan verbonden risico's en de te respecteren beschermingsmaatregelen.

Onder werkzaamheden in de nabijheid van kabels en leidingen wordt verstaan: alle werkzaamheden waarbij infrastructuur rechtstreeks of onrechtstreeks geraakt, belast, ondergraven, vrijgelegd, verplaatst, vervormd of beschadigd kan worden.

Wanneer infrastructuur aanwezig is binnen de invloedssfeer van de werken, past de aannemer aangepaste werkmethodes toe om beschadiging te voorkomen. Mechanische graaftechnieken worden slechts toegepast nadat voldoende zekerheid bestaat over de feitelijke ligging van de aanwezige infrastructuur en de nodige beschermingsmaatregelen zijn genomen.

De aannemer houdt rekening met alle mogelijke invloeden van de werkzaamheden op aanwezige infrastructuur, waaronder onder meer graafwerken, grondverdringing, boringen, gestuurde boringen, heien, persen, compacteren, trillingen, tijdelijke belasting door werfverkeer, opslag van materialen, grondwaterverlaging en andere activiteiten die aanleiding kunnen geven tot beschadiging of instabiliteit.

Vrijgelegde kabels en leidingen worden beschermd tegen beschadiging, vervorming, verzakking, overbelasting, trillingen, stoten, trekkrachten en andere schadelijke invloeden gedurende de volledige uitvoering van de werkzaamheden én in overeenstemming met de bepalingen van de betrokken beheerder.

Indien tijdens de werkzaamheden een afwijking wordt vastgesteld tussen de beschikbare plannen en de werkelijke situatie, indien een niet-geïdentificeerde kabel of leiding wordt aangetroffen, of indien twijfel ontstaat over de ligging of toestand van aanwezige infrastructuur binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden, herziet de aannemer onmiddellijk zijn risicoanalyse. De aannemer neemt daarbij de nodige maatregelen om beschadiging van infrastructuur uit te sluiten en pleegt overleg met de opdrachtgever en waar van toepassing de veiligheidscoördinator.

De door de betrokken beheerder opgelegde veiligheidsafstanden, beschermingszones, vergunningen, opleidingen, toezichtvereisten en werkmethoden zijn integraal van toepassing. Indien deze voorschriften strenger zijn dan de bepalingen van deze veiligheidsstandaard, primeren de voorschriften van de beheerder.

Bij werkzaamheden in de nabijheid van bovengrondse elektrische leidingen, hoogspanningsinstallaties, aardgasleidingen, FETRAPI-leidingen, spoorweginfrastructuur of andere installaties met verhoogd risico neemt de aannemer alle bijkomende maatregelen die noodzakelijk zijn om contact, beschadiging, explosie-, brand-, elektrocutie- of aanrijdingsgevaar te voorkomen.

Kabels, leidingen en installaties van derden mogen niet worden verplaatst, ondersteund, blootgelegd, aangepast, afgekoppeld, bediend of op enige andere wijze worden gemanipuleerd zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de betrokken beheerder en overeenkomstig diens voorschriften.

Elke beschadiging, vermoede beschadiging of ongewilde blootlegging van kabels, leidingen of andere infrastructuur wordt onmiddellijk gemeld aan de betrokken beheerder en aan de contactpersoon van Pidpa. De aannemer neemt onmiddellijk de nodige maatregelen om verdere schade of gevaar te voorkomen én dit steeds in overeenstemming met de bepalingen van de betrokken beheerder. Onder schade wordt eveneens verstaan iedere beschadiging van beschermmantels, corrosiebescherming, waarschuwingslinten, markeringen, detectiedraden, omhullingen of andere voorzieningen die deel uitmaken van de bescherming of identificatie van de infrastructuur.

5.6 Werken aan elektrische installaties

Werkzaamheden aan elektrische installaties gebeuren conform het AREI en titel 2 betreffende de elektrische installaties van boek III van de codex welzijn op het werk. Voor tussenkomst op bestaande elektrische installaties is uitdrukkelijke toestemming van de, door Pidpa aangestelde, installatieverantwoordelijke noodzakelijk.

Voor werkzaamheden aan bestaande elektrische installaties is voorafgaand een werkvergunning vereist. De werkvergunning heeft uitsluitend tot doel de werkzaamheden administratief te coördineren. De werkzaamheden mogen slechts starten nadat de aannemer zelf heeft vastgesteld dat de installatie zich in veilige toestand bevindt én nadat de installatie is vrijgegeven door de, door Pidpa aangestelde, installatieverantwoordelijke.

5.7 Werken in putten en sleuven

Werken in putten en sleuven is afgestemd op de eisen opgenomen in het ARAB art. 435 en 437 en beantwoorden aan de aanbevelingen van Constructiv.

Graafwerken houden steeds rekening met de aard, samenstelling en bewegingen van de bodem en elke uitgraving gaat gepaard met gepaste maatregelen ter bescherming van het inzakken. Het belasten van de randen van putten en sleuven wordt steeds vermeden. Stapelen van materiaal dient op veilige afstand van de rand te gebeuren. Elke uitgraving is voorzien van veilige en voldoende betredingsmogelijkheden.

Bij werken in putten en sleuven dient de Aannemer voor elke situatie na te gaan of de bepalingen m.b.t. besloten ruimten[1] van toepassing zijn. De Aannemer maakt hiervoor gebruik van de *checklist besloten ruimtes in werfsituaties*, opgesteld door Vlario werkgroep veiligheid en te downloaden via de website van Vlario: https://www.vlario.be/lokaal-bestuur/veiligheid/, en stemt deze af met de Opdrachtgever. In het geval dat de put of sleuf voldoet aan de conclusie “besloten ruimte”, neemt de Aannemer de nodige maatregelen om de veiligheid en gezondheid van de betreders te waarborgen.

Rond de uitgraving moet een zone van minstens 60cm vrijgehouden worden. Het is dus verboden om materiaal te stapelen of te bewaren (bv. klinkers) op minder dan 60cm van de rand van de uitgraving. Materiaal kan verzameld worden voorbij de uitgraving. De afbakening wordt geplaatst op min. 1.00m van de uitgraving. Indien het niet mogelijk is om het materiaal op minstens 60cm van de sleuf te stockeren, dient dit afgevoerd te worden.

Daarnaast moet de Aannemer rekening houden met de diepte van zijn sleuven of bouwputten, dit om het risico op bedelving weg te nemen. Wanneer men het principe van de verticaal uitgegraven sleuven of put gaat toepassen, dan voorzien de Aannemer vanaf een sleufdiepte vanaf 1,20 m of bij onstabiele grond de meest geschikte techniek die inkalven voorkomt. Het is aangewezen om de toegepaste techniek op regelmatige basis te controleren, zeker na een lange onderbreking of een periode van slecht weer, vorst of dooi. Voorbeelden van toepasbare technieken die inkalven voorkomen zijn trapsgewijs of in talud afgraven, het plaatsen van beschoeiing. Tevens wordt het niet toegestaan dat er een ondergraving wordt gecreëerd waardoor de stabiliteit van de bovenliggende grondlaag of bestrating in het gedrang kan komen. Inbreuken hierop worden aanzien als een ernstig en onmiddellijk gevaar.

De Aannemer moet vermijden dat er nodeloos extra druk op de wanden gecreëerd wordt. Met die reden moet hij ervoor zorgen dat de opslag naast de uitgraving zo veel als mogelijk moet vermeden worden. Is dit toch noodzakelijk, dan moeten de materialen op een veilige afstand van de uitgraving staan, nl. minimum 60 cm. Als het gaat om een last (materiaal of voertuig van meer dan 18 ton), moet een veiligheidsafstand van min. 1m gerespecteerd worden. Verder moet hij ervoor zorgen dat de beschoeiing minimum 15 cm boven het maaiveld uitsteekt.

In het geval er een valgevaar van ≥ 2m ontstaat, dient de Aannemer te zorgen voor gepaste collectieve beveiliging dewelke voldoet aan de bepalingen van boek IX, titel 1 van de codex welzijn op het werk betreffende collectieve beschermingsmiddelen. In het geval men gebruik maakt van tijdelijke leuningen, worden deze vakkundig opgesteld en voldoet de tijdelijke leuning aan de bepalingen van de norm EN 13374. Inbreuken hierop worden aanzien als een ernstig en onmiddellijk gevaar.

Het is niet toegestaan om in/uit de werkput te klimmen gebruik maken van de kabels/leidingen of de aangebrachte beschoeiing. De Aannemer moet er zich ten volle van bewust zijn om een snelle en veilige evacuatie van de put/sleuf te garanderen wanneer er zich een incident voordoet en tevens een veilige, ergonomische toegang te voorzien. Daartoe is hij verplicht van voldoende toegangsmiddelen te voorzien.

Tot slot, moet een aannemer rekening houden met aanpalende gebouwen. Zo mag de diepte van de uitgraving maximaal zo diep zijn als de afstand van de gevel. Stel dus dat je bijvoorbeeld 1 meter van een gevel moet graven, dan mag de diepte van de put maximaal 1 meter zijn. Indien hiervan afgeweken moet worden of bij onstabiele ondergrond, dan moet

[1] Een besloten ruimte is een ruimte die beantwoordt aan één, twee of alle drie van volgende eigenschappen: (1) besloten karakter, (2) niet geschikt voor langdurig verblijf, (3) gevaarlijke atmosfeer aanwezig of mogelijk.

er een overleg georganiseerd worden tussen de opdrachtgever, de aannemer, de veiligheidscoördinator en eventueel een stabiliteitsingenieur.

5.8 Werken in ruimten of op locaties waar risico's op vlak van atmosfeer en/of toegankelijk/evacuatie aanwezig kunnen zijn

Werfsituaties zijn per definitie zeer veranderlijk. Afhankelijk van de specifieke situatie en de geplande werkzaamheden of de gebruikte arbeidsmiddelen kunnen er risico's optreden voor wat betreft atmosfeer of toegankelijkheid/evacuatie. De risico's kunnen evolueren binnen de uitvoeringstermijn van de specifieke opdracht. De opdrachtgever onderscheidt volgende type ruimten of locaties waar dergelijke risico's kunnen optreden (niet-limitatief): bouwputten, sleuven, uitgravingen, kruipkelders, niet of slecht geventileerde kelders, ondergrondse kamers

5.8.1 Algemene eisen

De Aannemer moet overeenkomstig de wettelijke voorschriften werken. In het bijzonder, maar niet limitatief, moet volgende regelgeving strikt worden toegepast:

- Het Algemeen Reglement voor Arbeidsbescherming (ARAB), specifiek voor het werken in ondergrondse kamers wordt verwezen naar:
  - Art. 53 Werkzaamheden in de plaatsen waar gevaarlijke gassen kunnen voorhanden zijn
  - Art. 54ter. Afgezonderd tewerkgestelde werknemers
  - Art. 161 Individuele beschermingsmiddelen

5.8.2 Beschrijving van de gevaren

De ruimten kenmerken zich door specifieke risico's die kunnen optreden, zoals (niet-limitatief):

- Verstikking door een te lage concentratie zuurstof
- Vergiftiging door blootstelling aan te hoge waarden gevaarlijke stoffen (gassen uit afvalwater of slib, rottingsprocessen door bv. bladeren, opstapeling dampen van uitlaatgassen)
- Besmetting en infectie door biologische agentia door contact met (afval)water, slib
- Explosie door aanwezigheid van te hoge waarden van explosiegevaarlijke dampen
- Beknelling door smalle toegang, beperkte ruimte, aanwezige leidingen, …
- Val door betreding ondergrondse kamer langs boven, niveauverschillen in de ondergrondse kamer (bv. leegtrekput)
- Struikelen
- Verdrinking door toevoer van grotere debieten in leidingstelsel, mogelijks ingegeven door weersomstandigheden, lekken, … .
- Aanrijding door voertuigen gezien de ondergrondse kamers langs en in de openbare weg kunnen liggen.

Ingrepen op de ondergrondse installaties moeten steeds vooraf gegaan worden door een specifieke risicoanalyse en bijhorende beschermings- en preventiemaatregelen en –activiteiten.

5.8.3 Putten, sleuven, uitgravingen

Bij werken in putten en sleuven analyseert de Aannemer de risico's met betrekking tot atmosfeer en toegankelijkheid/evacuatie aan de hand van de *checklist besloten ruimtes in werfsituaties*, opgesteld door Vlario werkgroep veiligheid en te downloaden via de website van Vlario: https://www.vlario.be/lokaal-bestuur/veiligheid/. De aannemer stemt deze af met de Opdrachtgever en veiligheidscoördinator. In het geval dat de put of sleuf voldoet aan de conclusie "besloten ruimte", neemt de Aannemer de nodige maatregelen om de veiligheid en gezondheid van de betreders te waarborgen (bijvoorbeeld, maar niet-limitatief):

- Bekwaamheid van betreders cfr §***Fout! Verwijzingsbron niet gevonden. Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.***

- Voorzien van harnassen om een vlotte evacuatie mogelijk te maken;
- Het dragen van gasdetectietoestellen ter monitoring van de aanwezige atmosfeer, afgestemd op de verwachte gassen;
- Noodplan i.g.v. calamiteit en de nodige middelen daarvoor.

5.8.4 Ondergrondse kamers, kruipkelders, niet of slecht geventileerde kelders, en andere besloten ruimten

5.8.4.1 Minimale eisen met betrekking tot bekwaamheid uitvoerders

Medewerkers moeten minimaal een 2-daagse opleiding “veiligheidswacht” volgen volgens VCA (IS007 + IS081) ofwel via een door Aquafin erkende opleidingsinstelling voor het veilig betreden van besloten ruimten (zie https://www.aquafin.be/nl-be/partners-en-bedrijven/veilig-werken/opleidingen-veiligheid).

Medewerkers moeten over de nodige medische geschiktheid beschikken.

Een betreding bestaat uit minimaal 2 personen (1 betreder, 1 veiligheidswacht/toezichter). In functie van de specifieke locatie, de (on)voorziene taken en bijhorende risicoanalyse moet het aantal in te zetten medewerkers verhoogd worden.

5.8.4.2 Minimale eisen met betrekking tot PBM’s & materiaal

Bij het betreden zijn minimaal volgende PBM’s verplicht zoals aangegeven in de tabel van *Bijlage 1 – Werken in besloten ruimten van Pidpa* van toepassing. Afhankelijk van de specifieke activiteiten en de risicoanalyse kunnen bijkomende maatregelen noodzakelijk zijn. Deze vallen volledig ten laste van de Aannemer.

De veiligheidswacht is voorzien van alle nodige materiaal om communicatie met de betreder te behouden, een eerstelijnsinterventie uit te voeren, een tweedelijnsinterventie op te roepen en heeft specifieke training ontvangen om deze taak uit te voeren.

Voor en tijdens de betreding moet de besloten ruimte voldoende geventileerd worden. De betreding wordt voorafgegaan door een meting om de hoeveelheid aanwezige lucht en eventuele verhoogde concentraties gevaarlijke stoffen vast te stellen. Dit moet gebeuren met een daarvoor geschikte gasdetectietoestel waarbij de momentele waarden in de besloten ruimte van buitenaf kunnen afgelezen worden. Ook tijdens de betreding wordt continu gemeten. Daarbij zijn alle betreders voorzien van een eigen gasdetectietoestel, terwijl de veiligheidswacht/toezichter de ruimte controleert adhv een gepompte meting.

De vereiste keurings- en onderhoudsattesten van het veiligheidsmateriaal moet op eenvoudig verzoek kunnen voorgelegd worden. De kosten hiervoor en de bijhorende attesten zijn ten laste van de opdrachtnemer.

Voor elke betreding van een besloten ruimte beschikt de Aannemer over een taak-specifiek reddingsplan waarin minstens volgende elementen zijn opgenomen:

- identificatie van de risico's;
- alarmeringsprocedure;
- reddingsmethode;
- inzet van reddingsmateriaal;
- taakverdeling tussen betrokken personen;
- contactgegevens hulpdiensten;
- communicatieprocedure.

De gekozen reddingsmethode moet toelaten om een slachtoffer te evacueren zonder dat bijkomende personen de gevarenzone moeten betreden.

Het reddingsmateriaal moet aanwezig zijn vóór de betreding start.

Op eenvoudig verzoek moet het reddingsplan aan Pidpa kunnen worden voorgelegd.

5.9 Hijs- en hefwerkzaamheden

Hijswerkzaamheden mogen enkel uitgevoerd worden door hiervoor opgeleide, medisch geschikt (veiligheidsfunctie) en bevoegd verklaard personeel. Alle hefwerktuigen en hijstoebehoren zijn in goede staat. Het CE-kenmerk en de lastentabel zijn onuitwisbaar en duidelijk leesbaar aangebracht. De geldige keuring is visueel duidelijk aangebracht op het arbeidsmiddel. Het keuringsverslag kan op eenvoudig verzoek aangeleverd worden.

De zone rondom de hijswerktuigen en hangende lasten dient steeds vrijgehouden te worden van personen.
Een stabiele, draagkrachtige ondergrond is essentieel. Vooraf dient te worden gecontroleerd dat de maximale gronddruk niet wordt overschreden.

Het gebruik van arbeidsmiddelen voor het hijsen of heffen van lasten is onderhevig aan de bepalingen van boek IV, titel 4 van de codex welzijn op het werk.

5.10 Werken op hoogte

De Aannemer voorziet, overeenkomstig de geldende wet- en regelgeving, op basis van de risicoanalyse de nodige arbeidsmiddelen, collectieve en persoonlijke beschermingsmiddelen, instructies en opleidingen voor het eigen personeel en dat van eventuele onderaannemers (incl. zelfstandigen) opdat de werken op hoogte in veilige en ergonomische omstandigheden kunnen uitgevoerd worden. Er wordt daarbij rekening gehouden met de lokale omgevingsfactoren en met de wettelijke vereisten inzake afgezonderde tewerkstelling.

De aannemer kiest voor de meest geschikte toegangsmiddelen tot de werkposten en houdt daarbij ook rekening met de ontruimingsmogelijkheden. Bij de keuze van beveiligingsmiddelen tegen vallen wordt er voorrang gegeven aan het toepassen van collectieve beschermingsmaatregelen boven persoonlijke beschermingsmaatregelen.

Bij het gebruik van een hoogwerker draagt elke uitvoerder een valharnas, vastgemaakt aan een ankerpunt van de hoogwerker met een positioneringslijn dewelke verhinderd dat de kooi kan verlaten worden. Tevens wordt bij gebruik van een hoogwerker steeds een helm met kinriem gedragen. De Aannemer zorgt voor een degelijke en voldoende stevige afbakening van de werkzone. De bedienaars werden geïnstrueerd over de nooddaalprocedure van de specifieke hoogwerker.

De aannemer beperkt het gebruik van ladders, trapladders en platformladders als werkpost op hoogte tot arbeidsomstandigheden waarin het gebruik van andere, veiligere arbeidsmiddelen niet verantwoord is, gelet op het geringe risico en gelet op, hetzij de korte gebruiksduur, hetzij de bestaande kenmerken van de arbeidsplaats en werkposten die niet kunnen veranderen. Het gebruik van ladders, trapladders en platformladders is in overeenstemming met *§5.3.2 Ladders & stellingen.*

Stellingen mogen enkel ge(de)monteerd worden door daarvoor geschoolde en ervaren werknemers. Bij de (de)montage dient in eerste instantie nagedacht worden over de collectieve beveiliging (voorloopleuningen of definitieve leuningen) boven het gebruik van persoonlijke bescherming.

De werken op hoogte moeten onmiddellijk gestaakt worden wanneer de lokale omstandigheden (vb. onweer, harde wind, verkeerssituatie …) de veiligheid en gezondheid van de werknemers in gevaar brengen.

5.11 Werkzaamheden met hittepunten

Niemand mag beginnen werken met open vuur, blanke vlam of hittepunt zonder daartoe specifieke voorbereidingen te hebben getroffen teneinde brand- en ontploffingsgevaren te voorkomen.

Werken met hittepunt:

- Alle werken die een vlam, hitte of vonken kunnen veroorzaken.
- Elektrisch vlambooglassen : dit veroorzaakt een temperatuur van meer dan 4.000 °C en wegspringende vonken.
- Lassen met een gasbrander (bv. Zuurstof-acetyleenbrander) die een verbrandingsvlam met gas genereert en een variant, het hardsolderen.
- Snijbranden (het branden van metalen met een zuurstofstraal).
- Het ontdooien met een brander wat warmteoverdracht veroorzaakt in de behandelde metalen delen.

- Bitumineuze of waterdichte bekledingen van daken warm leggen met behulp van branders.
- Het snijden en slijpen met behulp van snijmachines, haakse slijpmachines, schuurmachines,…

Op alle sites van Pidpa moet een specifieke toelating verkregen worden om deze werkzaamheden uit te voeren. Deze specifieke toelating moet verkregen worden van de verantwoordelijke van het gebouw waarin gewerkt wordt en dit ten laatste 2 werkdagen op voorhand.

Er worden specifieke afspraken gemaakt naar:

- Voor de werken:
    - Het verwijderen (minstens 10m), beschermen of bedekken met een aangepast scherm van brandbare stoffen en materialen;
    - Het verwijderen (minstens 10m) van elke brandbare stof van de leidingen of behandelde voorwerpen;
    - Het afdichten of bedekken van openingen, spleten, scheuren in de wanden in een straal van 10m;
    - het aanduiden van een toezichter.
- Na de werken:
    - het voorzien van toezicht op de werkplaats, de aangrenzende lokalen, de verborgen en technische ruimten, en de leidingen en andere metalen delen gedurende tenminste 2u na het beëindigen van de werken;
    - verscherpte aandacht voor de potentieel beïnvloede ruimten gedurende 24u.
    - het terugplaatsen van verplaatste voorwerpen kan pas 24u na het beëindigen van de werken

De Aannemer zorgt voor:

- Voor de werken:
    - Gebruik toestellen en uitrustingen die in perfecte staat van werking verkeren;
    - Voorzie van gepaste afzuiging voor de schadelijke dampen
    - Voorzie in de onmiddellijke nabijheid een extra draagbaar blustoestel afgestemd op de brandlast
    - Scherm de werkzone af en voorkom dat onbevoegden achteloos de gevarenzone binnenstappen
- Tijdens de werken:
    - Let op de gloeiende vonken en de plaats waar ze vallen
    - Let op de verhitte metalen delen;
    - Leg de hete voorwerpen enkel op isolerende en onbrandbare oppervlakken;
    - Werp hete resten zoals elektroderesten in een geschikt recipiënt
- Na de werken:
    - Verwittig de contactpersoon ter plaatse van de einde van de werken
    - Ruim direct na de werken op

5.12 Gevaarlijke producten

5.12.1 PMGE[2]

De Aannemer respecteert strikt de bepalingen van titel 1 betreffende de chemische agentia van boek VI van de codex over het welzijn op het werk.

[2] Producten en Mengsels met Gevaarlijke Eigenschappen

Alle PMGE worden verpakt in degelijke en geschikte recipiënten. Deze zijn voorzien van duidelijke etikettering waarop de naam van het product, de gevaarspictogrammen en de H- en P-zinnen duidelijk op vermeld zijn.

De Aannemer bezorgt voor de start van de werken een lijst van alle PMGE die gebruikt zullen worden aan de Opdrachtgever, alsook de bijhorende Safety Data Sheets / Veiligheidsinformatiebladen in het Nederlands. Op de werf is deze info ter beschikking in de taal van de gebruiker. De Aannemer zorgt ervoor dat de instructies uit de veiligheidsinformatiebladen gekend zijn bij het personeel en strikt worden toegepast op de werf. De PBM's worden aangepast aan de gevaarlijke eigenschappen van het product (veiligheidsbril, gelaatsscherm, aangepaste beschermhandschoenen, enz) en daar waar nodig wordt voorzien in adequate ventilatie.

Het gebruik van een aantal chemische agentia is volledig of gedeeltelijk verboden. Een aantal van deze agentia worden opgesomd in bovengenoemde titel, andere in de bijlagen XIV en XVII van REACH.

5.12.2 Stof

De Aannemer is verplicht om bij werkzaamheden die stof veroorzaken, te kijken naar systemen die stof kunnen voorkomen (knippen, snijden, …). Indien dit niet kan worden voorkomen, neemt de Aannemer stofreducerende maatregelen (natslijpen, stofafzuiging). Tevens zal de Aannemer de nodige PBM's ter beschikking stellen om de ademhaling van de uitvoerder(s) te beschermen. Pidpa schrijft het gebruik van minimale adembescherming met filter P3 voor in het geval van blootstelling aan stof. Inbreuken hierop worden aanzien als een ernstig en onmiddellijk gevaar.

Bij blootstelling aan stof zal de Aannemer steeds ook voorzien dat het personeel geschikte oogbescherming draagt.

In ruimtes die voorzien zijn van rookmelders worden specifieke maatregelen getroffen zodat ontwikkeling van stof of rook niet tot valse alarmen leidt door het branddetectiesysteem. Hiervoor worden op voorhand specifieke afspraken gemaakt met de verantwoordelijke van het gebouw waar de werkzaamheden plaatsvinden. Op het einde van de werkdag moet de volledige branddetectiesysteem opnieuw operationeel zijn. Een specifieke toelating moet worden bekomen via de verantwoordelijke van het gebouw waar de werkzaamheden plaatsvinden en dit ten laatste 2 werkdagen op voorhand.

5.12.3 Asbest

De Aannemer past de asbestregelgeving, in het bijzonder boek VI van de codex welzijn op het werk betreffende chemische, kankerverwekkende, mutagene en reprotoxische agentia en agentia met hormoonontregelende eigenschappen – titel 3 Asbest en titel 4 specifieke bepalingen voor asbestverwijderaars, toe wanneer deze werkzaamheden dient uit te voeren aan installaties of gebouwen die asbesthoudende materialen bevatten.

Bij eventuele onderaanneming zorgt hij ervoor dat ook de onderaannemer de asbestregelgeving correct naleeft.

Hij informeert zijn personeel en die van de eventuele onderaannemer te allen tijde hierover en zorgt ervoor dat deze de juiste opleiding genoten hebben.

Voorgeschreven werkwijzen dienen nauwlettend gevolgd te worden.

Bij alle werkzaamheden waarbij het gevaar van blootstelling aan asbest kan bestaan, dient de opdrachtnemer het risico te beoordelen conform de Codex boek VI titel 2 – art. VI.2.3.

De opdrachtnemer staat in voor alle verplichte formaliteiten ten aanzien van de overheid, zoals bv. (niet limitatief) de vereiste meldingen in geval van werkzaamheden of de melding voor opname in de lijst van ondernemingen die sloop- of verwijderingswerken mogen uitvoeren d.m.v. de techniek van de eenvoudige handelingen. Hij zorgt voor het bijhouden van een blootstellingsregister zoals beschreven in de Codex boek VI titel 3 Asbest – Afdeling 2.

De opdrachtnemer die de werken uitvoert, zorgt vóór de aanvang van de werken eveneens voor de opmaak van een werkplan in overeenstemming met de Codex boek VI. Titel 3 Asbest – art. VI.3-43 in geval van onderhoud of herstelwerken en art. VI.3-51 in geval van sloop- of verwijderingswerken.

Een kopij van de melding van de werken en het werkplan worden vóór de aanvang van de werken aan de contactpersoon van Pidpa bezorgd, of waar van toepassing rechtstreeks in het projectportaal..

Het werkplan wordt strikt nageleefd, de Aannemer staat in voor het toezicht hierop. Weggenomen delen asbest worden onmiddellijk ingepakt in zakken of folie met een minimale dikte van 200 micron. De verpakking is steeds voorzien van het wettelijke gevaarspictogram voor asbest. Inbreuken hierop worden aanzien als een ernstig en onmiddellijk gevaar.

Transporteren van asbestafval dient te gebeuren conform de geldende wettelijke voorschriften naar een vergunde stortplaats. In het bijzonder dienen bij het transport van afvalstoffen het materialendecreet en de bepalingen van Vlarema strikt te worden toegepast (o.a. de erkenning/registratie bij OVAM, gebruik van genummerde afvalstoffenidentificatieformulieren). Transporten van gevaarlijke stoffen dienen te gebeuren conform het ADR. De stortplaats voor asbestcementafval moet beschikken over een geldige milieuvergunning en een erkenning bij OVAM als verwerker van de aangevoerde afvalstoffen. De Aannemer levert een verwerkingscertificaat af van elke partij asbesthoudend afval die werd opgehaald. Deze certificaten dienen ten laatste 2 maanden na ophaling te worden overgemaakt aan de opdrachtgever. Benadrukt wordt dat op deze certificaten duidelijk vermeld dient te zijn:

- Producent - locatie waar de afvalstof werd opgehaald
- Gegevens vervoerder
- Gegevens verwerker
- Ophaaldatum
- Naam van de afvalstof
- Eural code
- Verwerkte gewicht/volume
- Behandelingswijze
- Handtekening

Bij graafwerkzaamheden kan het gebeuren dat de Aannemer oude leidingen aantreft die asbest bevatten. Men dient ook steeds op te letten voor historische vervuilingen in de ondergrond (zie ook §*5.12.6 Verontreinigingen in de ondergrond*).

5.12.4 Omgaan met gasflessen

Gasflessen dienen voorzien te zijn van identificatiekleuren volgens NBN 69 – NEN 3050 – ISO/R 508. Voor de opslag van gasflessen moeten alle wettelijke voorschriften nauwkeurig opgevolgd worden. Stockage dient op wettelijke wijze te gebeuren waarbij in het bijzonder gelet dient te worden op de veilige afstanden – fysieke scheiding tussen oxiderende en brandbare stoffen.

Opslagplaatsen voor gasflessen moeten voorzien zijn van een luifel of dak om de inwerking van zonnestralen te vermijden. Aan de ingangen naar de werkplaatsen of andere gesloten ruimten moet een waarschuwingsbord "Opgelet, gasflessen" aangebracht worden. Gasflessen mogen alleen met vastgeschroefde afsluitdoppen vervoerd worden. De flessen moeten tijdens het transport en de opslag tegen vallen beveiligd zijn. Flessen moeten correct rechtop op veilige afstand van hitte of open vuur vastgemaakt worden. Indien niet mogelijk, worden ze neergelegd en tegen wegrollen beveiligd. Bij in gebruik genomen flessen moeten de ventielen altijd gesloten kunnen worden. Alle niet in gebruik zijnde flessen moeten van een afsluitdop voorzien worden. Gevulde (ook deels) flessen dienen rechtstaand gestockeerd en verankerd te worden beschermd tegen direct invallend zonlicht. Er dienen steeds de gepaste blusmiddelen te worden voorzien.

5.12.5 Wat bij ontdekken van munitie?

In sommige gevallen kan het gebeuren dat men bij het uitvoeren van graafwerkzaamheden plots in aanraking komt met achtergebleven munitie. Voor het geval munitie ontdekt wordt, geeft DOVO, de Dienst voor Opruiming en Vernietiging van Ontploffingstuigen, 4 cruciale stappen mee:

- Rustig blijven
- NIET aanraken
- NIET verplaatsen
- Contact opnemen met de lokale politie

Alleen op aanvraag van de politie zal DOVO tussenkomen teneinde de ontdekte munitie op te ruimen of te vernietigen. U mag dus in geen enkel geval zelf contact opnemen met DOVO! Voor meer info kan u steeds terecht op https://www.mil.be/nl/onze-missies/belgie-dovo/ .

5.12.6 Verontreinigingen in de ondergrond

PFAS, asbest, minerale olie, zware metalen, cyaniden, … . Tal van verontreinigen kunnen, al dan niet bekend, aanwezig zijn in de ondergrond. Deze verontreinigingen kunnen ernstige gezondheidsproblemen veroorzaken bij het vrijkomen

ervan bij bv. grondverzet. Meer informatie kan bekomen worden bij https://ovam.vlaanderen.be/welke-stoffen-vervuilen-de-bodem; https://www.vlaanderen.be/pfas-vervuiling/over-pfas en anderen.

De Aannemer gaat na of voor de werklocatie en de activiteiten die er moeten uitgevoerd worden, risico's zijn op blootstelling aan verontreiniging in de ondergrond. Hij kan hiervoor gebruik maken van onder meer de Databank Ondergrond Vlaanderen (https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/), het geoloket van bodemdossierinformatie van OVAM (https://services.ovam.be/ovam-geoloketten/#/bodemdossier?x=140410&y=198535&z=3), reeds gekende pfas-risicosites (https://www.vlaanderen.be/pfas-vervuiling/maatregelen-per-gemeente#zones-met-no-regret-maatregelen) of navraag doen bij de milieudienst van gemeente.

In alle gevallen zorgt de Aannemer ervoor dat uitvoerders over stromend water beschikken zodoende de handen te kunnen wassen. De Aannemer ziet ook toe op het correct toepassen van de basishygiëne bij einde werken en bij het nemen van pauzes.

De Aannemer neemt in geval van bekende of vermoedelijke verontreinigingen de nodige collectieve en persoonlijke preventiemaatregelen om de blootstelling aan de verontreiniging te vermijden zowel voor de eigen werknemers, als voor derde partijen.

Voor alle bodemsaneringswerken wordt het Achilles zorgsysteem toegepast.

5.13 Orde en hygiëne op de werkvloer

Materialen, machines en gereedschap moeten zodanig opgesteld worden dat de hinder voor de omgeving tot een minimum beperkt wordt. Alle circulatiezones moeten vrijgemaakt en vrijgehouden worden. Dit geldt ook voor de nooduitgangen, de wegen die leiden naar nooduitgangen en trappen.

Daarnaast is het niet toegelaten om plastic flessen, drankblikjes of andere vormen van afval achter te laten op de werklocatie. De Aannemer zorgt er voor dat alle afval op een correcte manier ingezameld wordt in afvalzakken en regelmatig wordt verwijderd van de werklocatie.

Het is de verantwoordelijkheid van de Aannemer om permanent te waken over orde en netheid van de werf tijdens de werken. Dit ter voorkomen van risico's op uitglijden, struikelen, vallende voorwerpen. De werf wordt op het einde van de werkdag steeds net achtergelaten zodat er geen risico's ontstaan op uitglijden of struikelen. Materiaal/materieel wordt beveiligd en samengebracht op de locatie die is afgesproken met de contactpersoon van Pidpa.

De werken kunnen niet opgeleverd worden zolang de Aannemer de werkzone niet volledig heeft opgeruimd en eventuele restmaterialen heeft verwijderd.

6 Gedrag bij ongevallen en noodsituaties

6.1 Melden van beschadigingen

Bij de uitvoering van grondwerken kan de Aannemer geconfronteerd worden met beschadigde kabels en buisleidingen. Vaak is het onduidelijk wie verantwoordelijk is voor een beschadiging, zeker als meerdere Aannemers betrokken zijn bij eenzelfde werk. Ingeval de Aannemer bij de uitvoering van zijn werken een kabel of buisleiding beschadigt of een beschadiging vaststelt, moet hij onmiddellijk de netbeheerder verwittigen.

Bij beschadigingen aan leidingen of civiele kunstwerken (onderdeel van de infrastructuur) brengt de Aannemer onmiddellijk en ambtshalve de benadeelde op de hoogte van de aangerichte schade. De Aannemer duldt van zijn werknemers geen enkele daad die de schade zou verbergen of de herstelling ervan bemoeilijken.

6.2 Noodgevallen

De Aannemer is zelf verantwoordelijk voor de organisatie van de eerste hulp voor zijn eigen werknemers, zijn onderaannemers en andere aangestelden. De Aannemer zorgt er voor dat de hulpverleners over het gepaste materiaal beschikken volgens de gevoerde risicoanalyses, heeft een noodplan uitgewerkt en zijn medewerkers voorzien van passende communicatiemiddelen om de hulpdiensten te kunnen oproepen.

6.3 Ongevallen

Gekwetsten, hoe gering ook, bieden zich voor verzorging aan bij de hulpverlener van de Aannemer. De Aannemer voorziet in de nodige personen, installaties en uitrusting om de licht gekwetsten te verzorgen en eerste hulp bij ongevallen toe te dienen. Alle lichte ongevallen waarvoor geen interventie van een arts vereist is, worden in het EHBO-register van de Aannemer geregistreerd.

De Aannemer neemt onmiddellijk initiatief om alle incidenten (gevaarlijke situaties, bijna-ongevallen en ongevallen) te onderzoeken en de nodige maatregelen te treffen teneinde gelijkaardige ongevallen in de toekomst te voorkomen. Het onderzoek en de getroffen maatregelen worden ter informatie overgemaakt aan de contactpersoon van Pidpa.

Bij ernstige arbeidsongevallen in de zin van art. 94bis van de Welzijnswet en Boek I Titel 6 van de Codex over het Welzijn op het Werk neemt de Aannemer onmiddellijk alle maatregelen die noodzakelijk zijn om slachtoffers te redden, verdere schade te voorkomen en de veiligheid van de aanwezigen te waarborgen.

Onverminderd de maatregelen noodzakelijk voor redding en beveiliging van personen blijft de plaats van het ongeval maximaal behouden zodat het onderzoek door de bevoegde instanties niet wordt belemmerd.

De Aannemer brengt onmiddellijk volgende partijen op de hoogte:

- zijn hiërarchische lijn;
- zijn bevoegde preventiedienst;
- de contactpersoon van Pidpa;
- de preventiedienst van Pidpa via al_preventieadviseur@pidpa.be.

De Aannemer blijft exclusief verantwoordelijk voor alle wettelijke verplichtingen inzake melding, onderzoek, rapportering en afhandeling van ernstige arbeidsongevallen overeenkomstig de Welzijnswet en de Codex over het Welzijn op het Werk.

Een afschrift van het voorlopig verslag, het omstandig verslag en eventuele aanvullende rapporten wordt onverwijld aan de Pidpa-contactpersoon en aan de preventiedienst van Pidpa overgemaakt zodra deze beschikbaar zijn.

Pidpa heeft het recht kennis te nemen van de onderzoeksresultaten, bijkomende informatie op te vragen, aanbevelingen te formuleren en, indien noodzakelijk, aanvullende onderzoeken te laten uitvoeren ter bescherming van haar belangen als opdrachtgever. Deze tussenkomsten impliceren geen overname van de wettelijke verantwoordelijkheden van de Aannemer.

7 Bijlage 1 – Werken in besloten ruimten van Pidpa

Type ruimte:	Technische ruimte	Laag Risico BR			Hoog Risico BR	
	Type 0	Type 1	Type 2	Type 3	Type 4	Type 5
Voorbeelden		Traptoegankelijk ruimten	Conforme laddertoegang			
	Opjaagstations, traptoegankelijk,	Kelder particulier / apparatementsgebouw	Watertoren kuip Watervangputten & Reinwaterkelders Decantoren, wachtbekkens, & zandfilters (indien voor betreding gereinigd)	Ondergrondse kamers DW-distributienet (sectorverbindingen)	Ondergrondse meterkamers bij (industriële) abonnees Kruipkelders Pompstations RIO	Watertoren tussenwand (betreding met afdaling) Regenwaterputten Rioleringsstelsels
Atmosferische risico's		Ev. opstapeling CO door verbrandingstoestel woning Rottingsprocessen door water in de kelder	Aanwezigheid slib, stilstaand water in watervangputten. Decantoren & zandfilters: slib, restproduct van zuivering drinkwater	Stilstaand water (grondwater, regenwater), kans op rottingsprocessen	Kans = hoog	Kans = hoog Voor watertoren: kans = laag
Beslotenheid (evacuatie/toegang)	Toegankelijkheid oké, redding oké	Toegankelijkheid oké, redding oké	Toegankelijkheid oké, gespecialiseerde redding nodig	Moeilijke toegankelijkheid	Complexe toegang & redding mogelijk	Complexe toegang & redding
Samenstelling ploeg	1 persoon tenzij gevaarlijk werk, dan min. 2 personen Alarmeringsmiddel	1 persoon tenzij gevaarlijk werk, dan min. 2 personen Alarmeringsmiddel	Min. 2 opgeleide personen waarvan 1 toezichter en 1 betreder. Alarmeringsmiddel	Min. 2 opgeleide personen waarvan 1 toezichter en 1 betreder Alarmeringsmiddel	Min. 2 opgeleide personen waarvan 1 toezichter en 1 betreder Alarmeringsmiddel	Min. 2 opgeleide personen waarvan 1 veiligheidswacht Alarmeringsmiddel
	Veiligheidsschoen S3 of -laars S5	Veiligheidsschoen S3 of -laars S5	Veiligheidsschoen S3 of -laars S5 Hygiënisch schoeisel indien vereist*	Veiligheidsschoen S3 of -laars S5	Veiligheidsschoen S3 of -laars S5	Veiligheidsschoen S3 of -laars S5
	Werkbroek met lange pijpen	Werkbroek met lange pijpen	Werkbroek met lange pijpen Hygiënisch kledij indien vereist*	Werkbroek met lange pijpen Lange mouwen	Waterdichte kledij met hoge zichtbaarheid (bv. flexothane)	Waterdichte kledij met hoge zichtbaarheid (bv. flexothane)
	Min. Klasse 2	Min. Klasse 2	Min. Klasse 2 Hygiënisch kledij indien vereist*	Min. Klasse 3	Min. Klasse 2 Min. Klasse 3 voor werken langs en op openbare weg	Min. Klasse 2 Min. Klasse 3 voor werken langs en op openbare weg
	NVT	Draagbare multigasdetector	Draagbare multigasdetector voor betreder Draagbare multigasdetector + aanzuigsonde + vlotter + Pomp-unit voor toezichter	Draagbare multigasdetector voor betreder Draagbare multigasdetector + aanzuigsonde + vlotter + Pomp-unit voor toezichter	Draagbare multigasdetector voor betreder Draagbare multigasdetector + aanzuigsonde + vlotter + Pomp-unit voor toezichter	Draagbare multigasdetector voor betreder Draagbare multigasdetector + aanzuigsonde + vlotter + Pomp-unit voor veiligheidswacht
	Afh. v/d werkzaamheden	Afh. v/d situatie (stootgevaar hoofd)	Afh. v/d situatie (stootgevaar hoofd)	Veiligheidshelm met kinriem	Veiligheidshelm met kinriem	Veiligheidshelm met kinriem
	Afh. v/d werkzaamheden	Min. halfgecoate	Min. halfgecoate	Min. halfgecoate	Volledig gecoate	Volledig gecoate
	NVT	NVT	Harnasgordel voor noodsituaties	Harnasgordel Driepoot met reddingslier – aangelijnd blijven	Harnasgordel – reddingstouw Driepoot met reddingslier (of ander conform valbeveiligings-ankerpunt cfr NBN EN 795)	Harnasgordel Driepoot met reddingslier (of ander conform valbeveiligings-ankerpunt cfr NBN EN 795)
	Afh. v/d werkzaamheden	Afh. v/d werkzaamheden	Afh. v/d werkzaamheden	Afh. v/d werkzaamheden	Afh. v/d werkzaamheden	Afh. v/d werkzaamheden

	Afh. v/d werkzaamheden	Afh. v/d werkzaamheden	Afh. v/d werkzaamheden	Veiligheidsbril	Veiligheidsbril	Veiligheidsbril
	NVT	NVT	NVT	Ventilatorunit	Ventilatorunit	Ventilatorunit
	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	Vluchtmasker voor betreder
	NVT	NVT	NVT	Fysieke afbakening toegang Werfsignalisatie openbare weg	Fysieke afbakening toegang Werfsignalisatie openbare weg / intern verkeer	Fysieke afbakening toegang Werfsignalisatie openbare weg / intern verkeer

Bovenstaande tabel is een standaardinvulling. Afhankelijk van de situatie kunnen maatregelen toch in overweging worden genomen (bv. vluchtmasker bij complexe meterkamers bij bedrijven). In functie van bijkomende risico's kunnen extra beschermingsmaatregelen noodzakelijk zijn. Denk bv. aan: gelaatsschermen, kledij met speciale beschermingsmaatregelen (laskledij), lokale afzuiging (laswerken), verlichting, enz.

* Bij het betreden van een effect-zone "Rood" in drinkwaterinfrastructuur (reinwaterkelder, kuip waertoren, decantor, filter, …) dient steeds hygiënisch schoeisel en kledij gedragen te worden. Schoeisel dient voor betreden ook steeds gedesinfecteerd te worden..

21 september 2026

8 Bijlage 2 – VCA – activiteitenlijst

		1 = VCA organisatie 2 = VCA persoon 3 = geen VCA
Categorie	**Activiteit**	**Risiconiveau**
Algemene aannemingen - projecten	Algemene aannemingswerken gebouwen	1
Algemene aannemingen - projecten	Algemene aannemingswerken vaste installaties (OS, WT) - BK en/of EM	1
Algemene aannemingen - projecten	Algemene aannemingswerken wegenis- en rioleringswerken	1
Algemene aannemingen - projecten	Algemene aannemingswerken zuiveringsinstallaties - BK en/of EM	1
Bouwkundige werken	Aansluiting nooddiesels en -pompen	1
Bouwkundige werken	Afbraakwerken	1
Bouwkundige werken	Betonherstellingen installaties	1
Bouwkundige werken	Bodemsaneringswerken	1
Bouwkundige werken	Huisaansluitingen	1
Bouwkundige werken	Bronbemaling	1
Bouwkundige werken	Dak- en gevelwerken	1
Bouwkundige werken	Grondwerken (>60cm)	1
Bouwkundige werken	Interne Rioolherstellingen	1
Bouwkundige werken	Leidingwerken	1
Bouwkundige werken	Metaalconstructies	1
Bouwkundige werken	Montage- en demontagewerken	1
Bouwkundige werken	Staalbouwwerken	1
Bouwkundige werken	Stellingbouw	1

EM-werken	Werken aan elektrische installaties	1
EM-werken	Bovengrondse leidingwerken en piping	1
Grote installatieonderdelen	Plaatsen, monteren en aansluiten grote installatieonderdelen	1
Onderhoudswerken installatieonderdelen	Duikwerken	1
Onderhoudswerken installatieonderdelen	Elektrische onderhoudswerken	1
Onderhoudswerken installatieonderdelen	Industriële reiniging	1
Onderhoudswerken installatieonderdelen	Kraan- en Takelwerken	1
Onderhoudswerken installatieonderdelen	Onderhoud gasmotoren	1
Onderhoudswerken installatieonderdelen	Onderhoud slibontwatering	1
Ruimingswerken	Ruim-zuig en spuitwerken	1
Bouwkundige werken	Deuren/poorten/toegangssystemen (van technische gebouwen en installaties - incl toegangscontrole)	2
Bouwkundige werken	Zaag- en boorwerken in beton	2
Groenaanleg en onderhoud	Groenaanleg en -onderhoud in explosiegevaarlijke zones	2
Grote installatieonderdelen	Indienstname en/of onderhoud van grote installatieonderdelen	2
Kleine installatieonderdelen	Plaatsen en/of indienstname en/of onderhoud van kleine installatieonderdelen (2)	2
Onderhoudswerken installatieonderdelen	Drukriolering (elektrisch)	2
Onderhoudswerken installatieonderdelen	HVAC installaties en hoofdkantoor	2
Technische Consultancy	Afroepcontract Veiligheidscoördinatie ontwerp en verwezenlijking	2
Technische Consultancy	Ondergronds opmetingen	2
Technische Onderzoeken - in situ	Continue debietmetingen in riolen	2
Technische Onderzoeken - in situ	Geotechnisch onderzoek	2

Technische Onderzoeken - in situ	Milieuhygiënisch onderzoek	2
Technische Onderzoeken - in situ	Oriënterend bodemonderzoek	2
Technische Onderzoeken - in situ	Uitvoeren van beluchtingsproeven en snelheidsmetingen	2
Technische Onderzoeken - in situ	Verkenningssleuven	2
Technische onderzoeken - werfproeven	Ankerkeuringen	2
Bewakingsdiensten	Bewakingsdiensten	3
Bouwkundige werken	Aanleg verhardingen	3
Bouwkundige werken	Afkoppelingswerken (privaat domein)	3
Bouwkundige werken	Grondwerken (<60cm)	3
Bouwkundige werken	Karweiwerken-schilderwerken-schrijnwerk (dienstgebouw/kantoorgebouw)	3
Bouwkundige werken	Karweiwerken-schilderwerken-schrijnwerk (installaties)	3
Bouwkundige werken	Omheiningswerken	3
Groenaanleg en onderhoud	Groenaanleg en -onderhoud	3
Grote installatieonderdelen	Leveren van grote installatieonderdelen	3
Keuringen en controles	Onafhankelijk controleorganisme (buiten installatie)	3
Labo	Levering en onderhoud Labotoestellen	3
Leveren van Chemicalien (stuk)	Leveren van Chemicalien (stuk)	3
Leveringen	Levering zonder plaatsen / monteren / indienstname	3
Onderhoud - Gebouwen	Schoonmaak en glaswas dienstgebouwen	3
Onderhoud - Gebouwen	Schoonmaak en glaswas kantoor	3
Onderhoudswerken installatieonderdelen	Reinigen rioolkolken / inbuizingen / grachten	3
Ophaling afval	Ophaling afval	3
Technische Consultancy	Bovengrondse opmetingen	3
Technische Consultancy	Engineering	3

Technische Onderzoeken - in situ	Archeologisch onderzoek	3
Technische Onderzoeken - in situ	Rioolinspecties - camera-inspecties	3
Technische onderzoeken - werfproeven	Werf- en Laboproeven	3
Technische Consultancy	Inhuren van werftoezichters	2
Keuringen en controles	Onafhankelijk controleorganisme / Inspectiewerkzaamheden (technisch, in installatie)	3
Specifiek	Explosieven onderzoek	dovo
Leveren van Chemicalien (bulk)	Leveren van Chemicalien (bulk)	ntb
Onderhoudswerken installatieonderdelen	Atex- werken (werken met explosiegevaar)	vergunning